

La Creangă

Almanah literar

Nr. 39

Desen: Alexandru Hmelnițki

*Oare nu-i păcat de Dumnezeu să nu ne mai
vedem noi, așa din când în când ?*

(Corespondență. Ion Creangă)

Editor:

Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”

Responsabil de ediție:

Eugenia Bejan

Colegiul de redacție:

Claudia Partole

Marcel Gherman

Pe coperta 1 – lucrarea „Somnoroase păsărele” de Ecaterina Filat, elevă în clasa a 4-a la Liceul privat „Da Vinci” din Chișinău. Pe coperta a 4-a – lucrări ale elevilor de la Liceul privat „Da Vinci” din Chișinău

Imagini: shutterstock.com (pag. 2, 5, 7, 10, 11, 18, 21, 22, 23, 34)

Editura Arc

str. G. Meniuc nr. 3, Chișinău, MD 2009; tel.: (+373 22) 73-36-19, 73-53-29;

fax (+373 22) 73-36-23 e-mail: info.edituraarc@gmail.com; www.edituraarc.md

Lector: Liliana Armașu

Tiparul executat la Casa Editorial-Poligrafică „Bons Offices”.

Cum creștem un copil cititor

Fiecare copil are dreptul să i se ofere o șansă pentru a descoperi plăcerea și beneficiile lecturii, să aibă acces la cărți de la cea mai fragedă vârstă. Și această șansă i-o pot da adulții, începând cu părinții, bunicii, apoi educatorii și profesorii, și nu în ultimul rând bibliotecarii. Ei sunt în putere să aducă și să mențină copilul în spațiul lecturii, să formeze un cititor activ și pasionat.

Toți adulții, care doresc să crească un copil cititor, trebuie să fie ei înșiși cititori. Doar propriul exemplu funcționează în cazul celor mici și scuza că nu avem timp nu este una

justificată. Iar bibliotecarii și cadrele didactice trebuie să fie cititori profesioniști, să se poată orienta în multitudinea de cărți și să le selecteze pe cele cu adevărat valoroase.

În cartea *Cum să crești un cititor*, autoarele Pamela Paul și Maria Russo afirmă că „rolul părintelui în procesul de încurajare a unui cititor este, în multe sensuri, mai interesant, mai vesel și mai deschis decât cel al școlii – aceasta din urmă se concentrează pe aspecte ca programă, evaluări și bareme”. Părinții, deopotrivă mama și tata, sunt îndemnați să le citească copiilor cu voce tare cel puțin 15-20 de minute pe zi, chiar și după ce aceștia au început să citească singuri. Este important ca părinții și copiii să meargă împreună la bibliotecă pentru a împrumuta cărți și a participa la evenimente, dar la fel de necesar este să procure unele cărți, pe care copilul să le aibă mereu în preajmă.

Bibliotecarii, educatorii și profesorii vor fi convingători dacă vor iubi cărțile și vor vorbi despre ele cu pasiune, folosind și diverse tehnici de lectură interactivă, de *storytelling*.

Pentru copii contează cum arată cartea, ilustrațiile, designul, dar cel mai important este conținutul, povestea din carte. Când citim cu voce tare putem cel mai bine să scoatem în evidență măiestria artistică, lingvistică și stilul scriitorului. Este important la lansările și prezentările de carte să le citim copiilor, să fie pentru ei o surpriză și o bucurie să descopere o carte nouă sau un autor pe care nu l-au cunoscut.

Când mă gândesc la magia lecturii, îmi amintesc despre ce spunea scriitoarea mea preferată Astrid Lindgren: „Nu sunt sigură dacă toți părinții au înțeles că lectura cu voce tare este o adevărată plăcere... Nimic nu poate înlocui cartea când este vorba să râdem împreună sau chiar să plângem împreună.”

Eugenia BEJAN,
director general al Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă”

2025 - Anul Mihai Eminescu

George CĂLINESCU

Poetul-bibliotecar Mihai Eminescu

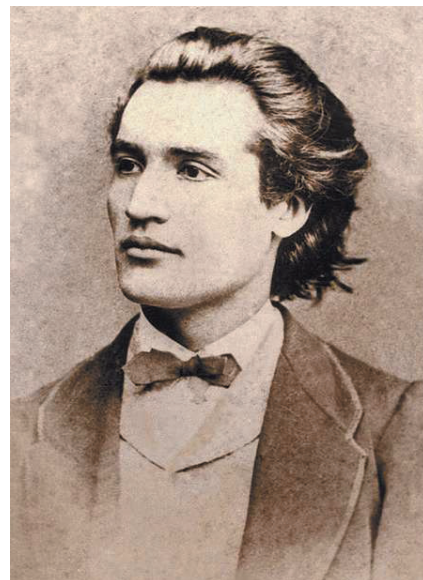
„Citește! Numai citind mereu creierul tău va deveni un laborator nesfârșit de idei și imagini.” (Mihai Eminescu)

Eminescu a fost un împătimit al lecturii. Cititul cărților a fost îndeletnicirea căreia i s-a dedicat cu cea mai multă uitare de sine. Gheorghe Eminovici avea o bibliotecă bogată și „prinse gust la citit”. El cumpăra multe cărți, ca unul care conștientiza perfect că evoluția este strâns legată de cititul cărților. Dar pentru fiul său Mihai acest lucru devine o necesitate, el devenind un cercetător și colecționar pasionat, atât cât i-a permis bugetul personal.

Mihai Eminescu manifesta grijă și respect față de cărți încă de copil. La 15 ani, în toamna anului 1865, se reîntoarce la Cernăuți, fiind găzduit la profesorul său Aron Pumnul, ca îngrijitor al bibliotecii acestuia, de care este atras în mod deosebit. Plăcerea de a lucra la bibliotecă este reală, căci numai venerația față de dascălul său l-a determinat la o muncă organizată în bibliotecă. Iată că îl găsim bibliotecar în aprilie 1871 la Viena. Cele două societăți studențești se unifică în „România Jună”, I. Slavici fiind ales președintele noii societăți, iar Eminescu – bibliotecar. G. Ibrăileanu spunea: „Pe vremea aceea, biblioteca avea cărți vechi de mare valoare, din cuprinsul cărora Eminescu trebuie să-și fi satisfăcut din belșug nobila sa pasiune de a citi și de a cunoaște.” Ca urmare a vicisitudinilor Primului Război Mondial, nu dispunem nici de arhiva bibliotecii, nici de evidența fondului de cărți gospodărit de Eminescu.

În 1874 Titu Maiorescu îi cere poetului să-și dea doctoratul în filosofie, pentru a fi numit profesor universitar la Iași. Așteptându-se la cele ce aveau să urmeze, poetul scrisese unui prieten ieșan: „Caută-mi o ocupație la Iași – ea poate fi foarte modestă și neînsemnată, căci nu sunt pretențios și știu a trăi cu puțin.” Pus în fața acestei situații fără echivoc, Maiorescu, trăind cu speranța că *doctorandul* de curând sosit își va încheia până la urmă studiile universitare, se gândi la soluția numirii lui Eminescu în postul de director al Bibliotecii Centrale din Iași... Formalitățile numirii pe post nu au durat mult, dar au avut un caracter solemn și depunerea jurământului l-a impresionat: „Jur în numele lui Dumnezeu și declar pe sava și conștiința mea credință Domnitorului Românilor Carol și Constituției țării mele de a-mi îndeplini cu sfințenie datoriile ce-mi impune funcția mea.”

La 1 septembrie 1874 îl găsim deci, pe Eminescu, pentru a treia oară bibliotecar! Etapa scurtă de un an, dar foarte bogată în acte decizionale de realizări, de creație poetică. Așa cum rezultă din corespondența cu organele ierarhice locale și cu Ministerul Cultelor și Instrucțiuni publice, dă dovadă de o matură concepție de organizare și de creare a fondului de carte existent, întregind colecțiile speciale de tipărituri vechi și de manuscrise populare cu achiziții menite să constituie un valoros tezaur, baza sigură pentru studierea sistematică a limbii, a trecutului și a culturii feudale la români. „Eminescu voia să revoluționeze biblioteca cu tot dinadinsul. Având naivitatea să creadă că rostul ei este de a fi o fereastră permanent deschisă spre grădinile culturii actuale, el se pornește înflăcărat s-o sporească și s-o facă un instrument util de muncă...”

Drumul spre bibliotecă...

De ce spre bibliotecă? – mă vor întreba unii curioși și eu voi răspunde sincer: Biblioteca este un tezaur de cunoștințe! Aici, cuminiți, aranjate pe rafturi, ne așteaptă cărțile, îndemnându-ne la lectură, înălțare, dezvoltare; ne indică drumul spre profesii interesante; ne oferă sfaturi înțelepte și utile cum să devenim oameni adevărați.

Eu am crescut în vecinătatea unei biblioteci. Imediat cum am învățat literele și am putut să citesc, am pășit pragul bibliotecii. Veneam în fiecare zi. Ba mai mult ca atât, cu timpul am devenit ajutor de bibliotecar. Când bibliotecara pleca să-și rezolve anumite probleme, eu deveneam *șefa*. Iar când am absolvit zece clase, tocmai se eliberase postul de șef al bibliotecii publice. Președintele de colhoz, știind de pasiunea mea, nici n-a căutat o altă candidatură, m-a numit șefă de bibliotecă. În sfârșit, eu am devenit stăpâna cărților!

Peste doi ani, am beneficiat de o recomandare de la administrația locală pentru a studia la Universitatea de Stat din Moldova, Facultatea de Filologie, catedra *Biblioteconomie*. După terminarea studiilor am fost repartizată în raionul Comrat, unde am lucrat 13 ani. Mai întâi, bibliotecară la biblioteca raională, apoi inspector responsabil de bibliotecile din raion, iar în perioada 1971-1978 am fost șefa Secției Raionale Cultură. În șapte ani, cât am lucrat în această funcție, m-am format ca specialist, manager, persoană căreia i se pot încredința spre soluționare probleme serioase.

În anul 1978, la indicația Ministerului Culturii, am fost transferată la Chișinău, ca director general al Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă”, pe atunci zisă Biblioteca de Stat pentru Copii „A.S. Pușkin”. Aici nu mă așteptau câinii cu colaci în coadă. Edificiul Bibliotecii nu avea sistem de încălzire centralizat, erau 22 de sobe care încălzeau sălile, mobilierul era din scânduri mâncate de carii, veceul se afla în curte, iar colecția de carte cuprindea doar 6% de publicații în limba română (moldovenească, cum se spunea atunci) cu grafie chirilică. Dar vorba scriitorului Aurelian Silvestru: „Important este nu cum găsești lumea, ci cum o lași când pleci”. După 40 de ani de muncă, când m-am retras din funcție, am lăsat o Bibliotecă modernă: reconstruită, cu spații mult mai mari, cu mobilier nou, înzestrată cu tehnologii moderne, colecții bogate cu peste 65% de carte în limba română cu grafie latină și un colectiv profesionist. O Bibliotecă deținătoare a Ordinului de Onoare al Republicii Moldova!

Am parcurs un drum anevoios, dar plin de evenimente, emoții, urcușuri, încercări, realizări și cu un sfârșit frumos ca în povești.

Claudia BALABAN,
Director de Onoare al Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă”,
Cavaler al Ordinului Republicii

Cum l-am cunoscut pe Spiridon Vangheli la Biblioteca „Ion Creangă”

Era o zi blândă, de toamnă, când am venit pentru prima dată la Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” din Chișinău. Învățam în clasa V-a, în școala din satul natal, Trebujeni. Țineam în mână câteva flori din grădina de acasă. Erau puțin ofilite de la drumul pe care îl făcusem. Nu dormisem aproape toată noaptea și eram plin de emoții.

Văzusem multe cărți până atunci, dar acolo erau... milioane.

Întâlnisem chiar și câțiva scriitori adevărați care fuseseră la noi în școală, dar pentru prima dată aveam să-l întâlnesc pe cel care crease lumea în care copilăria mea se amesteca cu povestea, pe omul care părea că știe tot ce fac eu, ce gândesc și ce simt. Pe Spiridon Vangheli.

În sala mare, luminată, unde scaunele erau aranjate ca niște soldăței cumiți, am zărit mulți copii așezați deja în primele rânduri. Erau colegii mei de la Cenaclul Literar „Penița Fermecată”: Steliana Grama, Dorina Bohanțov, Lina Grâu, Igor Cobâleanchi. În fața sălii, pe un suport, erau aranjate cu grijă cărțile „Abecedar”, „Isprăvile lui Guguță”, „Guguță – căpitan de corabie” și alte volume pe care nu le mai văzusem până atunci.

Eu țineam strâns la piept florile și nu aveam nicio carte cu mine.

Inima mea șoptea că o să se întâmple o minune... Dintr-odată, liniștea sălii s-a topit în aplauze. Spiridon Vangheli a intrat încet, arătos și înțelept, cu o privire blândă și zâmbet cald. Era un om înalt (pentru statura mea de copil), iar părul abia-abia începea să împrumute câteva fire albe. Ochii lui păreau să aibă o sclipire de basm. Stăteam acolo, cu ochii mari, cu pieptul plin de emoție, și mă întrebam: Cum știe acest om tot ce facem noi, copiii din sat? De unde știe că ne urcăm în copaci, ne jucăm pe malul râului și visăm la corăbii imaginare și la călătorii spre alte ținuturi? Avea în el o putere secretă, care-l făcea să cunoască toate tainele jocurilor noastre. Când i-am auzit vocea, povestind despre Guguță și peripețiile lui, m-am cutremurat. Era ca și cum citea în sufletul meu. Era de parcă mi-ar fi spus mie, doar mie, toate aceste povești. I-am privit mâinile care se mișcau ușor în aer, parcă mângâind cuvintele. Oare acestea sunt mâinile care au scris toate acele rânduri pline de aventură și magie? Mă gândeam. Încă îmi părea incredibil că poveștile mele preferate, lumea în care am crescut nu coborâseră din ceruri, ci ieșiseră din mintea și din inima acestui om.

La final, m-am ridicat, strângând curajul în pumni. M-am apropiat de masa unde Spiridon Vangheli dădea autografe. Oare ce să-i spun? Cum să-i mulțumesc? M-am pierdut pentru o clipă, până când ochii lui senini m-au privit cu o căldură care mi-a risipit toate emoțiile.

– Bună ziua, domnule Vangheli, am legat cu greu prima propoziție. Eu sunt Guguță... adică... eu sunt ca Guguță. Eu... și vocea mi s-a pierdut, pentru că am simțit cum obrazii mi s-au înroșit.

El a zâmbit larg și mi-a întins mâna.

– Bună, Guguță! Mi-am dorit întotdeauna să te întâlnesc, mi-a spus el. Și să știi că toate cărțile mele sunt pentru tine. Am rămas fără cuvinte. Cum? Toate cărțile lui sunt pentru mine? Cum de știa el că eu mă urcam în copaci și visam să călătoresc cu o corabie de carton?

– Pentru mine? am întrebat plin de emoție.

– Da, pentru tine și pentru fiecare copil care își pune o căciulă de vis și pornește în căutarea lumii sale, a spus el, ca și cum ar fi fost cel mai simplu adevăr din lume.

Atunci am înțeles. Nu era nevoie să fii un magician pentru a cunoaște tainele copilăriei. Trebuia doar să fii ca Spiridon Vangheli: să ai sufletul curat, să îți amintești toate jocurile, visurile și dorințele de copil. Deși doar cu o zi înainte credeam că scriitorii urmăresc din balconul unor zgârie-nori, de acolo de sus, cu un ochian sofisticat, copiii cum se joacă pe drumurile prăfuite și imediat înșiră pe coli de hârtie poveștile care se întâmplă aieva.

Sergiu AFANASIU,
scriitor, pedagog

Cât de săracă ar fi lumea fără Bibliotecii!

Ele ne sunt cetăți și fortărețe, unde ne putem proteja de rumoarea străzii și de grijile cotidiene care ne bombardează din toate părțile. Aici ne regăsim! Cel care din copilărie îndrăgește acest loc, acest spațiu, îi va rămâne devotat în spirit. Pentru mine descoperirea Bibliotecii a însemnat minunea cea mare. Până azi, dar cred că va fi cât timp voi trăi, unul din drumurile bătătorite și mult prea dragi mie este cel care mă aduce la Bibliotecă...

Nu voi uita niciodată cum am venit pentru prima dată la biblioteca publică din satul meu Cotova, care își avea ușile deschise în fiecare zi, iar duminica intrau și ieșeau în permanență tineri cu cărți în brațe... Eu abia începusem să buchisesc. Mi-a inspirat curaj faptul că bibliotecara era verișoara mamei – Elena Partole. În bibliotecă ea semăna cu o adevărată zână. Mai ales când intra, apoi ieșea din altă cameră, unde stăteau rânduite pe rafturi cărțile. Acea încăpere era pentru mine un mister. Auzeam, pot să jur, șoapte care răzbăteau prin ușa întredeschisă. Eram sigură că bibliotecara stă de vorbă cu personajele din cărți. Doamne, cât aș fi dat să rămân o noapte în bibliotecă, deși, recunosc, îmi era frică de întuneric.

Prima carte pe care bibliotecara mi-a împrumutat-o să o citesc a fost „Fata babei și fata moșneagului” de Ion Creangă. La început m-am simțit nedreptățită, văzând că mi-a ales o carte atât de subțirică, în timp ce avea și cărți atât de groase... Cu atât mai mult că eram și neamuri! Putea fi mai darnică... Dar de mă întrebați dacă am citit cartea – până acasă am citit-o! Căci mă opream pe vreun scaun, pe vreo piatră lipită de vreun gard și citeam... Iată, zic, citind cartea „Fata babei și fata moșneagului”, mi-am dat seama că și cele mai „subțirele” cărți te învață multe lucruri de preț. Cred că n-am dormit liniștită în acea noapte. Oi fi tresărit, pentru că aveam de ce: ba eram fata babei, ba a moșului... Dimineața am poposit pe pragul bibliotecii înaintea bibliotecarei – venisem să schimb cartea, să-mi dea alta. Când m-a văzut, m-a și luat la rost: „Ai plimbat cartea?! ” – „Am citit-o!”, i-am răspuns oarecum ofensată. Bibliotecara însă m-a pus să o povestesc. Atunci eu am mai adăugat unele detalii de subiect de la mine, fapt care a mirat-o. Eu însă abia acum realizez că în acea clipă s-a întâmplat miracolul contactului cu literatura: a funcționat sau, altfel zis, mi-a venit în ajutor imaginația/ fantezia. Din acel moment mi-a încolțit harul.

Eu am câteva drumuri bătătorite – drumuri de Duminică a sufletului: spre Biserică și Bibliotecă.

Claudia PARTOLE,
scriitoare

Campania „Să citim împreună!”

Campania Națională de promovare a lecturii „Să citim împreună!” – 2025, ediția a XIV-a

Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, în colaborare cu scriitorii, editorii, ilustratorii de carte, bibliotecile publice din republică, organizează an de an Campania Națională de promovare a lecturii „Să citim împreună!” Campania se desfășoară pe întreg teritoriul Republicii și are ca scop atragerea copiilor și adolescenților la lectură, promovarea cărților valoroase ale autorilor autohtoni, încurajarea lecturilor în familie. Anul acesta micii-mari cititori vor face cunoștință cu mai multe cărți și cu autorii care le-au scris.

Sergiu AFANASIU

Fragment din cartea „Toto” (Editura Abeceluș)

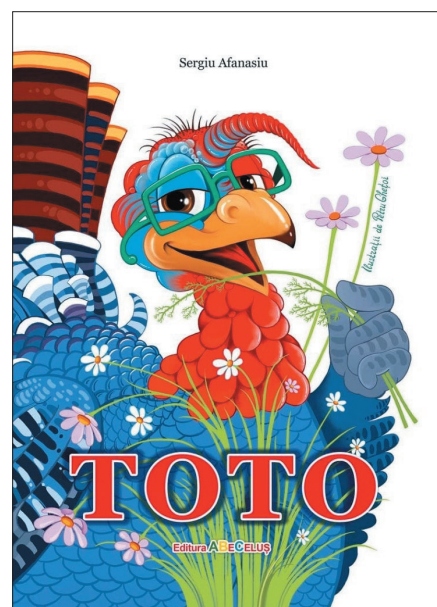
Oamenii din localitate începură să se obișnuiască cu prezența bizară din vârful stâlpului și nu-l mai admirau la fel ca înainte pe impozantul erou. Iar Cora simțea presiunea comunității ciorilor, dar și a propriei conștiințe. După ce îi aduse o altă porție de semințe, îl luă la rost pe Toto, punându-l față în față cu dilemele și consecințele alegerii sale: „Ce rost are cocoșatul tău aici? De ce insiști să rămâi în cuibul berzelor, când asta nu este casa ta, nu e habitatul tău?”

Curcanul s-ar fi întors la ale lui, printre neamul său, însă teama că va pierde noul statut, cel de vedetă, îl împiedica să-și urmeze instinctul. O revenire pe pământ însemna să îți recunoști eșecul, astfel că orgoliul său de curcan îl ținea... la înălțime.

Înțelegea și faptul că, odată ce va părăsi această nouă casă, nu va mai putea reveni, locul său va fi ocupat de altcineva, poate chiar de cocoșul pizmaș din curtea vecină, și acest lucru îl ținea pe loc. Își insuflă cât de mult curaj putu, își ciufuli penajul și hotărî să rămână, învățând să facă față intemperțiilor.

Treceau zile și nopți care păreau tot mai lungi. Cora îl mai vizita din când în când, dar mai mult din curiozitate și cu mare chef de ciondăneală. Oamenii din sat își căutau de treburile lor și doar câte un trecător mai ridica privirea spre minunea pestriță.

Într-o dimineață, căzură și primii fulgi de nea, care, în doar câteva minute, prinseră de cer o perdea de argint, acoperind totul în jur cu o mantie strălucitoare și rece. Toto, uluit de ce se întâmpla în jur, încerca să ciugulească cristalele dansante lipsite de gust. Zăpada se prindea de penele lui mătăsoase, creând o combinație stranie, care transforma pasărea într-o figură mai degrabă de science-fiction. Satul își reaminti de Toto, care acum le părea consătenilor o fantomă ieșită dintr-o moară părăsită, devenind din nou subiectul unor discuții aprinse și personajul multor serii de expoziții de fotografii.

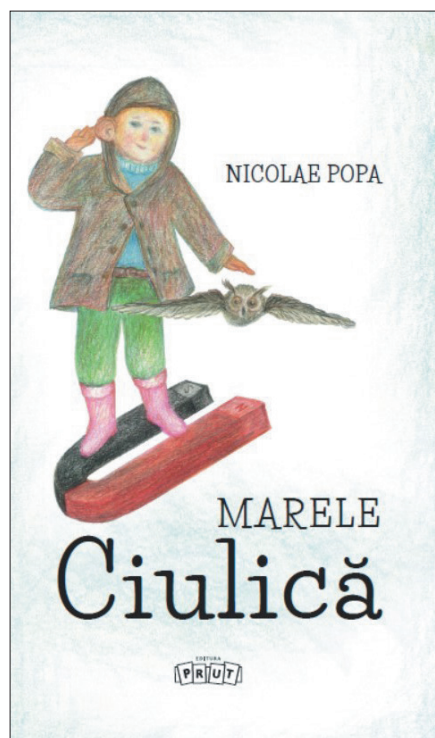
Gâștele au salvat Roma. Petruț salvează gânsacul

(Fragment din cartea „Marele Ciulică”, Editura Prut)

Petruț pășește prin sat cu alură de erou. Alură ce se vede doar dintr-o parte. El nu și-o poate vedea. De aceea nici nu i se ridică gloria la cap, chiar dacă anume el a salvat școala de la îngheț. Acum, elevii și profesorii, la lecții, pot să-și lase paltoanele. El însă nu umblă cu nasul pe sus. Dimpotrivă, nasul i se apleacă împreună cu urechile, amușină, caută miresme și voci îndepărtate, insistă să afle unde și cui i-ar mai putea fi de ajutor. Și uite că începe a desluși în largul urechilor chemări și chiar strigăte de ajutor. Aude destul de deslușit ce vorbesc înde ele vietățile prin curțile satului și prin pădure. Aude și tânguiri venite de prin zăpezi. Înțelege că și animalele, și păsările, ba chiar și rădăcinile trandafirilor au câte ceva să-i spună. Nici dacă ar trece pe drum primarul satului, nu ar aduna atâtea reclamații și rugăminți.

Și cum merge așa prin sat, se ia după el un cârd de gâște, iar gâștele, de, ca gâștele! Pliscurile sus și ga-ga-ga! Sunt atât de gălăgioase, încât el nu se mai poate concentra asupra șoaptelelor din pavilioanele urechilor. Gâștele sunt albe-albe, chiar mai albe decât zăpada, și au ciocuri roșii de cât de furioase sunt. Gâgăitul lor îi sparge tâmpile, nu numai timpanele. Unele îl ciupesc de poalele paltonului, altele direct de pantaloni. Mda, cu clănțoasele astea nu-i de glumă. Dar unde-i gânsacul? se întreabă Petruț. Că fără un gânsac în fruntea cârdului, nu se poate. Un cârd de gâște fără gânsac e ca un sat fără polițist de sector. Și cum să nu-și facă gâștele de cap în lipsa conducătorului? Or, de-ar fi gânsacul aici de față, ar găsi el, Petruț, vreo cale de înțelegere cu el. Așa, ca între bărbați. Și ar fi suficient doar să-și arcuiască gânsacul gâtul lui de șarpe cu sâsăitul tăios pe deasupra gâștelor și toate ar amuți. Nu s-ar mai auzi niciun ga! Necum, ga-ga-ga! Totodată, Petruț își dă seama că gâștele îl împing cu ciupiturile lor spre o anumită poartă. O poartă înaltă, de fier, cu două lebede albe pictate pe ea. Lebede, nu gâște! constată Petruț. Nu are încotro, e nevoit să deschidă poarta cu spatele și să treacă dincolo, altfel riscă să rămână fără pantaloni și cu poala paltonului numai zdrențe... Ajunge după poartă, firește, cu călcăiele înainte, și în jur se face imediat liniște. Iar în pavilioanele urechilor încep a se înfiripa șoapte, tânguiri, chemări.

– Assscultă, băiețel assscultător, assscultă..., aude el un glas sâsăit, care nu poate să nu fie glas de gânsac. Își ciulește urechile la maximum. Ssari de mă ajută, Assscultătorule! sună rugămintea ce vine, de bună seamă, de la un gânsac. Du-te și-i spune gospodarului casei că eu zac sub grămada de lemne din fundul ogrăzii. Mi-am prins capul între butuci în timpul bătăliei cu curcanii. Zac aici de două zile, iar stăpânul crede că m-a mâncat Lupu, câinele vecinului și acum pândește să-l împuște. Da Lupu, chiar dacă-i câine-lup, mare cât un vițel, e un câine bun ca pâinea cea caldă. Nu-i deloc lup. Nu ne-ar face niciodată vreun rău, nici mie, nici gâștelor mele. Du-te repede, Assscultătorule, și ssalvează-l pe ssărmanul Lupu! Eu am avut ce-am avut cu curcanii, cu mucoșii de curcani, dar nu cu Lupu, dragul de el. M-am bătut până la sânge cu Îngâmfații, ca să nu mai umble așa înfoiați în pene pe lângă gâștele mele. Drept că și ele-s bune! Li se închină ca niște curci proaste când trec printre ei.

Petruț înaintează spre locul de unde vin văicărelile, adică spre cel mai îndepărtat loc al ogrăzii. Iar când ajunge după casă, dă de stăpân. Acesta tocmai încarcă arma și se uită furios peste gard în curtea vecinului, ca să-i spună unde-i Lupu. Și se miră de obraznicia băiețelului care i-a intrat pe poartă și-i arată cu degetul spre movila de lemne din fundul ogrăzii. Mai mult, băiețelul aleargă într-acolo, se bagă printre bușteni și scoate gânsacul de-o aripă la lumina zilei, jumulit rău. Când îl lasă jos, gânsacul dă mai mult din aripi decât din picioare. Și abia de se poate mișca. Gospodarul lasă arma din mână, o reazemă de peretele casei și nu-și poate veni în fire, dându-și seama că ar fi putut să împuște bunătate de câine fără ca acela să aibă vreo vină. Între timp, câinele vecinului iese din cușca lui înaltă de câine-lup, latră puternic de două ori, așa, în semn de salut, apoi vine și-și strecoară laba prin gard pentru a-i fi strânsă de Petruț. Ceea ce Petruț face cu mare bucurie. Gânsacul se îndreaptă șchiopătând, șontâc-șontâc, spre poarta unde îl așteaptă aplauze – bătați din aripi albe – cârdul de găște întâmpinându-și cu un gâgâit major conducătorul iubit. Iar curcanii stau deoparte, înfoindu-și cozile și rotindu-se pe loc bosumflați, cu aripile lăsate ca niște pluguri în jos, răscolind zăpada.

Andrei PROHIN

Fragment din „Calendarul tradițiilor populare pentru copii”

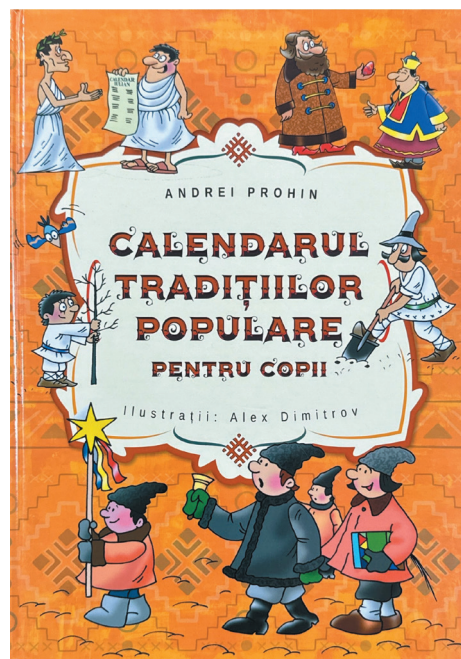
(Editura Lexon-Prim)

Nunta Oilor

Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil ocrotesc ciobanii și turmele de oi. În localitățile unde se practică păstoritul, sărbătoarea Sfinților Arhangheli era marcată timp de două zile – pe 8 și 9 noiembrie. Sărbătoarea era numită „Nunta Oilor”, pentru că atunci se amestecau berbecii și oile într-o singură turmă. Se mai spunea că Sf. Mihail și Gavriil adună frigul, pentru ca, la Sfântul Nicolae, pământul să fie acoperit cu zăpadă.

Cum comunică ciobanul cu oile

Potrivit credințelor populare, Dumnezeu a făcut fluierul și l-a ascuns sub lâna oii. Ciobanii au găsit instrumentul, când au dat să le tundă. Se spune că oile, ascultând cântecul de fluier, înțeleg gândul păstorului. Melodia sa ocrotește stâna, casa și întregul sat de spiritele rele. Se crede că dintr-un os de la piciorul cocorului poți confecționa un fluier magic, la care vei cânta orice melodie, fără a o învăța. Unul din cele mai vechi și mai simple tipuri de fluier este *tilinca*. Constă dintr-un tub cu două orificii: la un capăt suflă, iar celălalt îl acoperi cu degetul. *Trișca* e un fluier scurt, cu șase găuri, făcute cu un cărbune aprins. O construcție similară, dar de dimensiuni mai mari, are *cavalul*. Acesta se mai numește *fluier ciobănesc* sau *fluieroi*. În trecut, au mai folosit fluierul îngemănat. E format din două tuburi alăturate, având aceeași lungime sau unul fiind mai scurt.

Lorina BĂLTEANU

Fragment din cartea „Legată cu funia de pământ”

(Editura Cartier)

Păpușile eu mi le fac singură. Din ce gălesc. Le desenez ochii și gura cu creionul, le cos rochițe din peticele și le fac căsuțe din carton. Dar înainte de toate, le dau un nume. Doar după ce are un nume, știu cum trebuie să fie păpușa.

Păpușile sunt ca și oamenii. Seamănă cu numele lor.

Numai eu nu semăn cu-al meu. Mama a vrut să mă cheame ca pe o soră de-a ei, iar tata – ca pe mama lui. Fiindcă nu s-au putut înțelege, o lună nu am avut nume. Și nu am murit. Până la urmă a învins mama. Acum mă cheamă ca pe mătușa mea. Iar eu nu vreau să semăn cu dânsa. De aceea, când mă strigă cineva pe nume, mă uit prin părți și mă prefac că nu înțeleg pe cine strigă.

Când mătușa-mea a trecut pe la noi și iar i-a spus mamei că sunt fată rea și ar fi mai bine să nu mai vin pe la bunica, ca să n-o învăț de rău și pe Lica ei, eu m-am supărat definitiv – și pe ea, și pe numele ei și-al meu. Am scos mitrica din sertarul de la bufet și am vrut s-o rup bucățele. Dar m-am gândit că nu-i bine să rămân fără document. Știu de la tata că dacă nu ai o hârtie pe care ți-e scris numele, nu ești om ca toți oamenii. Fără document nici în lumea mare n-o să pot pleca.

De aceea, mai întâi am ras cu lama o literă din numele scris cu cerneală neagră în mitrică. S-a făcut un gol cât o răpă și am scris repede alta în loc. Cu cerneală albastră, fiindcă neagră n-am găsit în toată casa. Nu mi-a părut destul, de aceea am ras și codița de la litera *a*, s-o prefac în *o*. Tot cu lama.

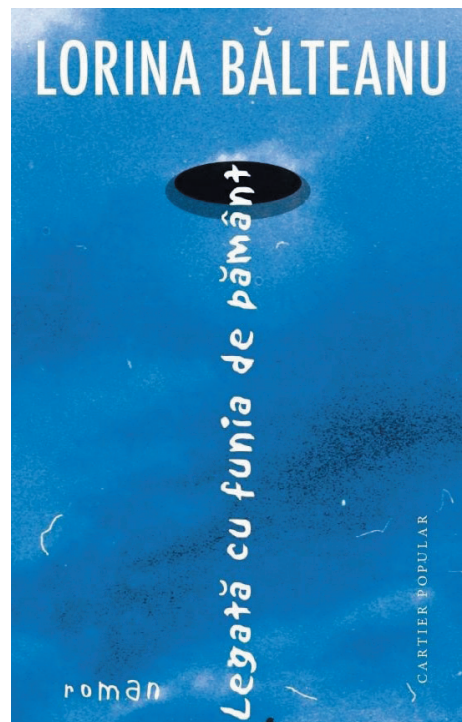
Mi-am citit numele de câteva ori și m-am uitat în oglindă să văd dacă îmi seamănă. Abia acum am simțit că am și eu un nume. Al meu. Am ascuns mitrica înapoi în bufet cu celelalte documente și am răsuflat ușurată că n-o să mai semăn cu mătușa mea niciodată în viață. Când o să găsească mitrica mama ori tata, o să fie prea târziu.

Nicolae NEGRU

Fragment din cartea „O progenitură dușmană”

(Editura Arc)

În iarna anului 1957, familia noastră a primit primul și ultimul colet („posilka”) de la bunici. Mama a mers la poștă să-l aducă. Coletul de 3 kg conținea nuci, mere și o scrisoare, care începea cu „bună ziua sau bună seara sau cum vă va găsi mica mea scrisoare”, o formulă ce mi-a plăcut foarte mult. Nouă, copiilor, numele înșiruite nu ne spuneau nimic și evenimentele ce avuseseră loc în Ciutulești, în lipsa noastră, nu ne-au trezit interesul, nu ne-a afectat nici trista veste că una dintre suro-

rile mai mici ale tatei, la care el ținea foarte mult, murise subit. Fiindcă veni vorba, sentimentele de rudenie se cultivă, nu apar de la sine – voi ajunge la concluzia aceasta după ce îmi voi cunoaște neamurile de la Ciutulești. Merele ni s-au părut extraordinar de gustoase, iar nucile nu le-am apreciat la justa lor valoare, considerând că cedează la gust celor de cedru, chiar dacă sunt mult mai mari. Mama nu a fost de acord, propunându-ne să le mâncăm cu pâine. Și, într-adevăr, cu pâine gustul lor era altul.

Așa a intrat în imaginația mea și a fraților mei Basarabia. Discutam cât de mari trebuie să fie copacii de nuci, comparativ cu cedrii, dacă fructele lor diferă atât de mult ca mărime. Iar pomii de meri ce fac niște fructe enorme – niciun copac din Siberia nu făcea fructe atât de mari – o fi fiind gigantici, deduceam noi, amuzându-i pe părinți, implicându-se și ei în jocul nostru, dând frâu liber amintirilor blocate adânc, povestindu-ne despre grădina, despre casa noastră mare, despre neamurile de la Ciutulești... În spațiul

strâmt din bordei descrierea casei din satul natal se transforma pentru părinții noștri într-un exercițiu de nostalgie, iar noi, copiii lor, începeam să conștientizăm că ni s-a făcut o nedreptate: diferența de a locui într-un bordei și într-o casă o putea pricepe fiecare. Sosirea coletului era ca o rândunică, al cărui semnal nu aveam cum să-l înțelegem. Doar din discuțiile părinților trăgeam concluzia că se întâmplă ceva.

Lilia BICEC-ZANARDELLI

Fragment din cartea „Bumerang”

(Editura Cartier)

Din jurnalul unei rebele

În fiecare vară, bunica ne lua la ea, în casa ei așezată între doi cireși rotați, în care puteam urca doar cu scara, de mari ce erau. La umbra unuia dintre ei aveam căsuța mea improvizată dintr-un pat vechi, acoperit cu o saltea ponosită și câteva jucării jerpelite. La poalele acestor pomi stăteam la umbră, iar când venea vreo prietenă de-a bunicii, ascultam cu gura căscată toate noutățile din sat. Nu-i cunoșteam pe oamenii despre care discutau ele, dar îmi plăcea atât de mult să le ascult, încât mi-l imaginam în felul meu pe fiecare. Le știam numele, chiar dacă nu-i văzusem niciodată, și eram sigură că-i cunosc și la înfățișare. În discuțiile bunicii nu lipsea câte ceva din trăsăturile fizice și felul de a fi al celor despre care se vorbea. „Acel cu părul sur de tânăr”, „Lida – șchioapa”, „Iliana bețivana”... Îmi imaginam clar unde locuiesc, căci de fiecare dată „parlamentul din casa bunicii” nu uita să adauge și unele indicii: „de peste iaz”, „de lângă râpă”, „peste drum de moară”, „din vârful dealului”...

Bunica avea câteva găini și un cocoș, mândria orățăniilor ei. Dimineața sau când mă trezeam eu, dar încercam să nu trândăvesc prea mult, ca nu cumva să-mi scape ceva din evenimentele zilei, des-

chideam larg ochii și, strigând-o pe bunica, întrebam ce oră este. Apoi, toată ziua mă țineam din urma ei ca scaiul. Unde era ea, eram și eu. Nu se supăra, ba din contra mă încuraja, zicându-mi că-s umbra ei. Într-o dimineață, ca în multe alte, m-am dus cu ea în coteț să le aruncăm găinilor boabe de porumb. Imitând-o pe buna și mulțumită că mă lasă s-o ajut, am întrebat-o numele găinilor. Ea m-a privit, zicându-mi șugubeață:

- Încă nu le-am botezat.
- Cum, găinile tale nu au identitate, nu au un nume?
- Nu, dar dacă vrei, facem azi botezul găinilor și un prânz copios în cinstea lor, îmi răspunse bunica serioasă.

Am întrebat-o dacă le pot boteza eu, adică să le pun numele sau cu un cuvânt nou învățat de la mama, să le dau identitate.

- Da! mi-a răspuns ea mulțumită, continuând. Uită-te, cea de lângă cocoș e favorita lui. Cam ce nume crezi că i se potrivește?

- Regina! i-am răspuns satisfăcută că-mi venise un nume atât de fain.

- De ce anume Regina?

- Păi, nu vezi ce gât lung are? E ca și Cleopatra. Mama îmi spusese că această regină a Egiptului avea gâtul lung, era grațioasă, avea mers elegant. Nu vezi cum se mișcă și găina asta? O fi și ea de viță nobilă!

Bunica a râs cu poftă, provocându-mă și pe mine, care aveam o misiune atât de importantă și trebuia s-o fac pe serioasă.

- Pe cea roșcată cum o numim? mă întrebă iscoditor.
- Pe ea? Pe ea... I-ar sta bine chiar așa cum este: Roșcata.
- Dacă zici tu și mie îmi place... Amin! rosti hotărâtă bunica.
- Pe cea tărcată o numim Tărcata. N-am de gând să-i schimb numele, oricum o strigi așa de vreo doi ani.

- Da, zise bunica. Eu, privind-o țintă, am întrebat:
- Și ouăle pe care le face sunt tărcate?
- Nu, draga mea. Vrei să-ți gătesc ceva bun ca să te convingi?
- Da „minciunele” îmi faci? Multe, multe, ca să-i ducem și lui Nicu.

Atunci, amintindu-mi de „minciunelele” bunicii, am lăsat celelalte găini nebotezate, trăgând-o de poala rochiei ca să ieșim mai repede din coteț. Bunica mai știa să facă și cel mai gustos ceai. Mamei nu-i plăcea. De câte ori venea la buna, îi aducea câte o cutie de ceai din care își pregătea doar pentru ea. Iar mie îmi plăcea nu numai ceaiul bunicii, dar și numele – „mugurel”. Aducea din grădina rămurile mici, rupte de la pomi și împreună cu florile de tei, care nu se terminau niciodată în casa ei, le puneă într-un ceainic mic, peste care turna apă clocotindă. Acoperea ceainicul cu un prosop și mă făcea să aștept de fiecare dată, zicând că-i secretul lui „mugurel”. Bunica mai făcea și cele mai gustoase dulciuri, și cei mai călduroși ciorapi de lână. Acum însă, iată, plecăm la ea... Tati ne-a spus: „A murit bunica voastră...”

Probă de condei

**Creații ale elevilor din clasa a VIII-a, Liceul Teoretic „Mihail Sadoveanu”
din Hîncești, profesoară Aliona Rachiu**

Lumea școlii

În curtea școlii cântă clopoțelul.
Începe ziua, zboară visul meu.
Deschid caietul, prieten credincios,
Învăț din el ce-i bine și frumos.
La geamuri soarele ne zâmbește blând.
Profesoara dragă ne povestește
Despre lumi îndepărtate, de un alt hotar.
Când orele se-ncheie și e pauză,
Alergăm pe holuri, ca vântul de primăvară.
Râsete, șoapte, secrete și povești,
În școală-i locul unde simți că ești.
Și când se-aprind luminile pe stradă,
Gândurile mele către școală aleargă.
De-abia aștept să vină o zi nouă...
Școala e a doua casă a mea!

Nicoleta ȚURCANU

Copilărie în amintiri

Îmi amintesc de zilele de-odinioară,
Când râsul copilașilor era cânt de vioară.
Alei înflorite, jocuri nesfârșite,
Copilăria mea e plină
De visuri neîmplânzite.
În curtea casei, alergam fericiți,
Fără nicio grijă, eram toți uniți...
Cu genunchii juliți,
Dar sufletele pline!
Copilăria era magia-n zile senine.
Cățărați pe pomi, culegeam mere coapte,
Ne jucam de-a prinselea și râdeam,
În vacanțe ne scăldam în râuri de poveste...
Ce dor mi-e acum de serile-nserate,
Când părinții ne povesteau la lumina lunii
Despre cum au fost copii și dâșii.
Îmi amintesc de toate cu drag!
Copilăria mea-i tezaur de amintiri...

Victoria ZOTOV

Vis de copil

Într-o noapte senină,
pe cerul plin de stele,
îmi pierd gândurile-n vis,
să mă ducă departe,
la un tărâm de poveste,
unde totul e frumos,
unde inima-mi zâmbește
și sufletul e alături.
Prin grădini de flori de mai,
pe alei de fericire,
mă-nvârt cu brațele deschise,
plină de uimire.
Vreau să prind un licurici,
să-l port la pieptul meu,
ca să-mi lumineze drumul
spre visul cel mai greu.

Pe marginea unui lac,
un cântec lin răsună...
Sirenele șoptesc povești,
sub clar de lună
și în mijlocul pădurii,
unde florile dansează,
îmi găsesc liniștea,
să visez și să creez.
Ziua se transformă în noapte,
noaptea-n zi mereu,
Și eu rămân aceeași fată,
cu vise-n păr și stea în zâmbet.
Găsesc minuni în fiecare colț,
în fiecare pas,
știu că, deși cresc mare,
copilăria va rămâne-n glas.

Maria-Ema VERDEȘ

Oaspeții Salonului „La Creangă”

Vlad SĂRĂTILĂ-PAOMI

Banca vrăjită

Într-o poiană albastră dintr-o pădure verde poate fi văzută o bancă visătoare.

Nu se știe cine i-a găsit loc în acea poiană, dar, credeți-mă, de mii de ani, ea stă acolo și arată ca nouă.

La fel, nimeni nu poate să spună cu ce scop a fost pusă în acel loc pentru că, știți bine, cine vede o bancă nu se întreabă numai de ce stă ea acolo. Orice trecător are o mulțime de alte griji, iar animalele pădurii nu obișnuiesc să stea pe bancă.

Într-o zi, pe cărărușa din poiană se abătu un animal ciudat de felul lui, numit Strong. Avea cap de purcel și urechi de iepure. Picioarele și aripile îi erau de struț, iar cornul din față – ca de rinocer. Cred că nu e chiar ușor să-ți imaginezi cum arată un purcel cu patru picioare de struț și urechi de iepure, dar pădurea se deprinsese cu Strong. El era voinic, știa să cânte frumos și să zboare. Se simțea mândru de faptul că seamănă cu toate animalele, că a luat din fiecare ceea ce avea mai bun.

Uneori Strong aduna fiarele și le dădea lecții de bună purtare, le sfătuia să fie visătoare și blajine. Animalele ascultau cu atenție dar, după aceea, fiecare urma să-și trăiască zilele după legile strămoșilor. Lupii trăiau ca lupii, struții – ca struții și așa mai departe.

De la o vreme, Strong se gândi că lumea nu poate fi schimbată și că a afirma în pădure binele este o muncă grea. Tocmai atunci zări banca din poiană și și-a zis că n-ar strica să se odihnească puțin, iar, între timp, să facă ceva planuri de viitor.

Banca a fost ospitalieră, Strong simți plăcerea de a se odihni. Se întinse pe scânduri și degrabă adormi. „Animalul care doarme nu face rău!” gândi el în timp ce se lăsa furat de miracolul visului.

Primele raze ale soarelui îl găsiră pe Strong întins pe bancă. Se simțea bine și voia să împartă acest bine și cu alții. Văzu trecând pe alături o căprioară și-i vorbi:

– Căprioară, surioară, nu ți se pare că alergatul tău e în van? Stai aici, pe bancă și te odihnește. Altfel mi se pare că tu fugi de viață. Iar viața, merită să te gândești la ea.

– O, nu, răspunse căprioara. Noi nu fugim de viață, ci pentru viață.

Mai trecu pe acolo și un lup.

– Lupule, vino și te odihnește pe banca mea! Mie mi se pare că atunci, când tu te odihnești toate animalele pădurii sunt mai fericite.

– Eu nu știu cum e să te odihnești lungit pe bancă. Nouă picioarele ne dau șansa vieții.

Alături de bancă creștea un stejar bătrân. Sus, printre crengi, trăia o veveriță. Strong se arătă mirat:

– Veveriță, nu sunt destule nuci în pădure? De ce trebuie să alergi mereu după ele?

– Dacă eu nu voi alerga și nu voi sări din pom în pom, mă voi îngrășa și va trebui să largesc ușa casei mele. Dacă largesc intrarea, îmi vine în ospeție vântul și-mi răcește locuința.

Strong s-a gândit că în felul lor au dreptate și căprioara, și lupul, și veverița. Încercă și el să se ridice, dar... nu mai putea. Banca, pe care stătuse mai multe săptămâni, îl îmbrățișase și nu-l lăsa să plece. Poate biata bancă se temea de singurătate. Strong a rămas să doarmă până a adormit de tot. Au venit animalele pădurii, chiar și furnicile, și l-au dus de acolo. Banca lucea ca nouă.

Animalele care-și plimbau odraslele prin poiană nu uitau să le sfătuiască:

– Puișori, să nu vă așezați niciodată pe această bancă. Ea este vrăjită, cine stă pe ea, nu mai poate să se ridice.

Animăluțele au însușit lecția; pe banca din pădure nimeni nu se mai odihnește. Rămâne de adăugat doar atât: viețuitoarele hățișurilor nu știu că bănci vrăjite ca aceasta, despre care v-am vorbit, sunt o mulțime prin orașe și sate. Sunt și strongi voinici și talentați care mor încet pe ele.

Vasile SPINEI

Haiku

HAIKUUL este un scurt poem japonez din trei versuri, primul și ultimul de cinci silabe, al doilea de șapte.

Haikuul se bazează pe trei elemente:

- versurile care respectă regulile silabismului: 5-7-5;
- prezența cezurii (pauză ritmică în mijlocul unui vers);
- prezența *kigo*-ului, a anotimpului – (privighetoarea, fluturii, florile de cireș, broasca – primăvara; cucul, licuricii, lanul de grâu, cântecul păsărilor – vara; luna plină, frunzele veștede, stolurile de păsări care migrează, crizantema – toamna; rațele sălbatice, frunzele care cad, zăpadă pe pini, vântul tăios, râul înghețat – iarna).

Dintre figurile de stil, singura care și-a câștigat un drept incontestabil este elipsa (figură de stil care constă în omiterea din vorbire sau din scris a unor elemente care se subînțeleg), pe când metafora, metonimia, personificarea, comparația survin arareori și chiar deloc în realizările majore ale genului. Există și haikuuri fără niciun verb, adjectiv sau adverb, rolul cel mai important avându-l substantivul, cu care, de regulă, se termină.

Calitățile unui haiku reușit sunt, după Basho: „În interiorul unui haiku trebuie să se unească un principiu de stabilitate, de eternitate (vast ca marea și profund ca tăcerea) și prezența unui eveniment, a unui accident subit și limitat în timp, adesea un fapt banal. Versul nu trebuie să scânteieze de o strălucire prea vie; acest aspect natural trebuie acoperit, discret, de *sabi*, o tentă asemănătoare patinei anilor.” Lapidaritatea poemului este opera secolelor, dar și a opțiunilor spiritului nipon, care s-a ancorat în poezie de o specie *sui-generis*, aflată la jumătatea drumului dintre expresia prozodică și puterea de sugestie.

Unde, Ce și Când, respectiv *obiectul, timpul și locul* sunt elemente constitutive ale experienței haiku, „trei mișcări” originale fără de care nu se poate realiza un haiku complet.

Haikuul este un poem de atmosferă. În haiku, într-un spațiu de mare concentrare a expresiei literare, poetul, un sintetist, un miniaturist și un cizelator desăvârșit, trebuie să „alchimizeze” momentele de trăire proprie într-un „pandantiv” de „aur prozodic”, ce are puterea de a radia idei noi și de a deschide imaginației fereastra către orizonturi insolite de interpretare.

Haikuuri din cartea „Fuga de întomnare” de Vasile Spinei

* * *

costișa cu ghiocei –
zburdalnică,
Baba Odochia

* * *

mai cade o frunză –
țipătul nocturn
al liliacului

* * *

pe vârf de munte,
sorbind zărilor,
balsamul tăcerii

* * *

sirenele –
în adăpost, la sânul mamei
nou-născutul

* * *

an vechi – an nou –
la indigo. Regrete
și cai verzi pe pereți

* * *

la veterinar,
patruped stresat
de viața de om

Biblioteci și scriitori

Lilia BICEC-ZANARDELLI

Rolul bibliotecii în viața mea

Biblioteca sâtească din Vișoara era așezată într-o căsuță mică, modestă, dar plină de farmec. Ușa de lemn trosnea ușor la deschidere, iar dincolo de ea se întindea o tindă întunecoasă care te obliga să faci câțiva pași și să intri imediat în prima sală. Nu era mare, dar era ticsită cu rafturi greoaie, doldora de cărți vechi, îngălbenite de timp, cu pagini subțiri, care se desprindeau uneori sub atingerea curioasă a degetelor mele. Bibliotecara, al cărei nume, din păcate, mi-a scăpat printre amintiri – părea mai degrabă un personaj dintr-un roman, decât o simplă femeie din sat. Avea o înfățișare aristocratică, aproape impunătoare, și o eleganță aparte care mă făcea să cred că venise din alt loc, poate chiar dintr-o lume a cărților. De multe ori, abia dacă o observam, strecurată parcă printre volume, ca și cum făcea parte din decor.

Oriunde priveam, eram înconjurată de cărți. Mii de pagini îmi păreau suspendate în aer, ca și cum ploua cu litere și povești. Nu-mi amintesc exact câți ani aveam când am pășit prima dată în bibliotecă, dar știu că am simțit o fascinație copleșitoare. Până atunci, singura mea referință era biblioteca școlii, cu rafturile ei ordonate strict și regulile clare. Biblioteca sâtească era altfel – avea un aer misterios, solemn, de parcă ascundea secrete nerostite. Clădirea, cu mirosul său de hârtie veche și lemn prăfuit, mă transporta într-o altă lume. Odată intrată acolo, uitam de praful uliței, de zgomotele din sat, de vocile care mă strigau afară. Înăuntru, singurele voci care contau erau cele din cărți.

Regulile bibliotecii erau clare: spuneai ce carte dorești, așteptai cuminte în prima sală, iar bibliotecara ți-o aducea. Nu-mi plăcea să aștept. Nerăbdarea mă rodea, iar dorința de a descoperi singură ce comori ascundeau rafturile era prea puternică. Într-o zi, după câteva minute de ezitare, am întredeschis încet ușa și am pășit în cealaltă sală. Aerul era mai greu acolo, poate din cauza hârtiilor vechi sau a prafului ce părea că se ridică ușor la fiecare pas. Podeaua scârțâia, iar rafturile se ridicau amenințătoare deasupra mea. Mă simțeam mică, dar, în același timp, simțeam că acel loc îmi aparținea. Voiam să mă strecur printre rafturile cu cărți, să ating cotoarele uzate, să descopăr titluri necunoscute. Însă bibliotecara m-a surprins, iar eu a trebuit să mă întorc și să aștept, rușinată, cartea promisă.

Când am crescut și am prins curaj, am revenit. De data aceasta, nu mai eram în căutare de basme cu ilustrații colorate, ci de cărți care să mă ajute la lecțiile de istorie. Atunci am răsfoit pentru prima oară „Istoria RSS Moldovenești”, o carte grea, cu pagini subțiri, scrisă în grafie chirilică. A fost prima dată când o carte nu doar îmi oferea răspunsuri, ci îmi ridica întrebări. Atunci am început să caut mai mult. Să ascult poveștile părinților și ale bunicilor mei. Să pun întrebări și, mai târziu, să scriu.

**Creațiile elevilor de la Liceul Teoretic „Alexandru Donici”,
satul Peresecina, Orhei**

Mi-e dor de tine, tată...

Un izvor nesecat de iubire,
O rază dulce, o blândă privire,
Un zâmbet cald, o îmbrățișare,
Ce îmi alină a mea supărare.

Tatăl meu, scump părinte,
Mi-e dor de-ale tale cuvinte,
Ești călăuza ce mă-mbărbătează,
Ești scutul care mă veghează.

Ai trudit mulți ani de-a rândul
Și cu fapta, și cu gândul,
Învățându-mă să mulțumesc,
Să-ți zic „tata”, să zâmbesc.

Ai vrut ca noi să trăim bine
Și-ai plecat în țări străine,
Dar acasă... Nu-i acasă!
Dorul sufletu-mi apasă.

Se scurge timpu-n calendar,
Ne vedem, tată, tot mai rar,
Inima-mi în piept se zbate,
Prea plină de singurătate.

Câte-aș da să fim aproape,
Nu peste mări și țări, departe!
Doar sărbătorile ne mai adună
La o masă cu toții împreună.

Mi-e tare dor de-a ta povață,
Mi-e dor de vorbele-ți duioase...
Nu vreau nici daruri, nici palate –
Doresc să-mi fii mereu aproape.

Dor de copilărie

În amintiri, privesc cu duioșie,
La vremuri când copil eram,
Când ne-adunam cu toți în armonie
Și, cu sfințenie, tradiția păstram.

În ale mamei brațe călduroase,
Nerăbdători, cuvântul așteptam:
„Gustați, copiii mei, din pâinea cea de casă,
E rumenă și fragedă, din cuptor scoasă!”

Simt și acum acel miros de pâine coaptă,
Simt dragostea din casa noastră...
Dorul de vatra străbună, de copilărie,
Va viețui în inima-mi o veșnicie.

Victoria LEAHOVICI

Iubește-ți plaiul!

Iubește-ți plaiul, drag copile,
Cel mai frumos meleag din lume,
Păstrează tot ce este sfânt,
Demn să trăiești pe-acest pământ.

Limba care ți s-a dat
De la scumpii tăi părinți,
S-o cultivi neîncetat,
Vorbind-o mereu curat.

Să te bucuri de viață,
Să trăiești ani mulți în pace,
Mulțumind lui Dumnezeu
Că te apără de rău.

Alina ANDRIAN

Moldova mea

Moldovă, țara mea de vis,
Poetii despre tine-au scris,
Că tu ești mândrul nostru plai,
Cum e un colțisor de rai.

Astăzi mulți nu prețuiesc
Pământul pe care trăiesc,
Vor averi, mașini, palate,
Plecând cu traiul în altă parte.

Oameni buni, veniți acasă,
Să facem o țară frumoasă,
Să lucrăm cu mare spor
Pentru-al nostru viitor...

Moldovă, raiul inimii mele,
Te iubesc până la stele,
Vei fi mereu un dulce cânt,
Nume sfânt, frumos pământ!

Ionela BUZU

Casa părintească

Ca orice fire omenească,
Acasă să rămân mereu,
Să văd cum mama coace pâine
Și să mă scald în visul meu.

Părinții mei mă ocrotesc
Și mă îndrumă cum să cresc,
Iar raiul este casa mea
Ce luminează ca o stea.

Neamul meu îmi este drag,
Trăind pe-acest frumos meleag,
Cu câmpii înfloritoare
Și cu pomi bogați sub soare.

Voi iubi al meu popor
Harnic, vesel, iubitor,
Voi iubi al nostru grai
De pe-acest „picior de plai”.

Să trăiască, să-nflorească
Limba noastră românească,
Pacea-n țară să domnească,
Holdele în veci să crească.

Nicolina ARSENI

Pământ strămoșesc

Strămoși și generații
În veacuri s-au jertfit
Să nu fim robi la alții,
Dar ce am devenit?
Plecăm în altă țară,
Lăsând părinți și frați,
Ne-nstrăinăm de glie,
Robind neajutorati...
Lacrimi fierbinți de mamă
Curg șir ca din izvor,
Pentru copiii care
Plecat-au cu un dor.
Ne pierdem graiul nostru
Plecând peste hotare,
Tăiem din rădăcina
Trecutului de țară.
Moldova, deși-i mică,
E raiul pe pământ,
E casa părintească,
Iar graiul ei e sfânt.
Iubește așa cum este
Acest meleag natal,
Făcând doar fapte bune
Spre-al țării ideal.

Ecaterina LUCHIAN

Grădina mamei mele

În grădina mamei mele
Sunt mai multe floricele.
Am zambile parfumate
Și lalele minunate.
Am petunii grațioase,
Panseluțe preafrumoase:
Roz, albastre, roșii – toate
Mă așteaptă' nmiresmate.
După ce le îngrijesc,
Frumusețe-mi dăruiesc.

Toamna

Toamna mândră a sosit
Cu decorul aurit
Și cu mere, prune, nuci,
Strugurași de pe butuci.
Frunzele-au îngălbenit,
Drumul este-acoperit...
Păsările pleacă-n zbor,
Lăsând gol în urma lor.
Tristă-i vremea și ploioasă,
Toamna a intrat în casă.
Timpul e posomorât...
Iată, toamna a venit.

Otilia BALIȚCHI

Viața este...

Trăim pe-acest pământ
Și învățăm mereu
A dăruii lumină,
Ca să nu știm de rău.
Căci clipele ce zboară,
Trăite fără rost,
Ne sărăcesc ființa,
Ne iau din ce e rost.
Viața ne este dată
Să o trăim cu sens,
Să facem fapte bune,
Să ne iubim firesc.
Chemați la împăcare,
Iubiți surori și frați,
Iertați-vă greșeala,
Fiți binecuvântați!

Paula POPA

Poete drag, icoană-a nemuririi...

Tu ai plecat, dar versul tău rămâne
O flacără ce arde-n veșnicii,
În limba noastră, dulce și bătrână,
Tu ești lumina sfintei Poezii.
Ne-ai dat iubirea ca pe-un legământ,
Prin slova ta de pace ne-ai unit,
Ai pus pe fruntea graiului cuvânt
Și-n inimi dorul tainic, nesfârșit.
Melancolia ta ne ține-aproape,
Ești plânsul mamei, dorul de pământ,
Cu lira-n lacrimi, ai ars pentru dreptate,
Lăsând un foc aprins în al tău cânt.
Prea bunule poet al nemuririi,
Tu nu te-ai stins, în noi ai renăscut,
Ești rana blândă-a neamului iubirii
Și dorul nostru care e durut.

Mihaela STAH

Concurs

Concursul național de lectură „La izvoarele înțelepciunii”, ediția a XXXV-a

Lectura rămâne unul dintre cele mai valoroase instrumente de formare intelectuală și morală a tinerilor, iar concursurile care o promovează contribuie decisiv la dezvoltarea spiritului critic și a sensibilității artistice. Concursul național de lectură „La izvoarele înțelepciunii”, organizat anual de Biblioteca Națională pentru

Copii „Ion Creangă”, reprezintă o tradiție culturală de referință în peisajul educațional al Republicii Moldova. Ajuns la cea de-a XXXV-a ediție, concursul din acest an a fost dedicat scriitorului Aureliu Busuioc – o figură distinctă a literaturii române din Basarabia și le oferă elevilor prilejul să descopere sau să redescopere profunzimea, ironia fină și originalitatea stilistică a creației autorului.

Sâmbătă, 24 mai 2025, Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” din Chișinău a devenit gazda etapei republicane a concursului, organizat în parteneriat cu Ministerul Culturii al Republicii Moldova, Uniunea Scriitorilor din Republica Moldova și Secția Națională IBBY. La această etapă a concursului au participat 66 de elevi din clasele a IX-XI-a, reprezentând 31 de raioane ale țării și municipiile Chișinău și Bălți.

Pregătirea pentru concurs a însemnat pentru elevi o incursiune amplă în creația literară a lui Aureliu Busuioc. Prin lectura romanelor *Singur în fața dragostei*, *Unchiul din Paris*, *Lătrând la lună*, *Pactizând cu diavolul*, *Și a fost noapte...*, participanții au avut ocazia să cunoască nu doar valoarea estetică a operei autorului, ci și modul în care acesta a surprins, cu subtilitate și spirit critic, realitățile sociale și istorice ale epocii.

Concursul a constat din două probe, concepute în baza bibliografiei recomandate. Prima probă, cea scrisă, a vizat cunoașterea vieții și activității literare a scriitorului, punând accent pe informații exacte și pe capacitatea de sinteză. A doua probă, orală, le-a oferit participanților prilejul de a-și demonstra competențele de analiză literară, exprimarea limpede a ideilor și originalitatea perspectivei. Elevii au fost provocați să reflecteze asupra temelor, simbolurilor și personajelor din opera scriitorului, și să prezinte răspunsuri clare și bine argumentate.

Prestigiosul juriu, prezidat de domnul Adrian Ghicov, dr. hab., conf. univ., a evaluat cu atenție prestația participanților, apreciind nu doar veridicitatea informațiilor, ci și profunzimea interpretărilor și autenticitatea opiniilor exprimate. În urma deliberărilor, au fost desemnați câte 10 câștigători ai premiilor I, II și III, iar ceilalți concurenți au fost recompensați cu mențiuni de participare. Toți participanții au primit diplome și premii bănești, în semn de recunoaștere a pasiunii lor pentru lectură și a efortului depus.

Deținătorii Premiului I în etapa republicană a Concursului sunt Veronica Tudor, cl. X, L. T. „Ion Creangă”, or. Florești, Mădălina Alexei, cl. XI, L. T. „Mihai Viteazul”, mun. Chișinău, Mihaela Bordeianu, cl. XI, L. T. „Onisifor Ghibu”, mun. Chișinău, Eliza Revenco, cl. XI, L. T. „Petru Rareș”, or. Soroca, Dumitrița Cotcov, cl. X, L. T. „Boris Dînga”, or. Criuleni, Dragoș Munteanu, cl. X, L. T. „Mihai

Eminescu”, or. Hîncești, Ion Țîntari, cl. IX, Gimnaziul „Tudor Dron”, s. Mărândeni, r-nul Fălești, Nicolae Lupașcu, cl. IX, Gimnaziul „Tudor Dron”, s. Mărândeni, r-nul Fălești, Bianca Țurcan, cl. XI, L. T. „Spiru Haret”, mun. Chișinău, Adriana Vrabie, cl. X, L. T. „Mihai Eminescu”, mun. Bălți. Ei au fost selectați pentru a participa în etapa finală a concursului, unde au concurat cu elevii care au obținut Premiul I în etapa județeană de la Iași, România.

Astfel, Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, în parteneriat cu Ministerul Culturii al Republicii Moldova, Uniunea Scriitorilor din Republica Moldova, Direcția pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Cultural Național Iași, Inspectoratul Școlar Județean Iași și Biblioteca Județeană „Gheorghe Asachi” Iași, a organizat pe data de 5 iulie 2025 etapa finală a Concursului național de lectură „La izvoarele înțelepciunii”, ediția a XXXV-a. Evenimentul s-a desfășurat la sediul central al Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă”. La această etapă au participat 10 elevi din Republica Moldova, câștigători ai locului I la etapa republicană, și 10 elevi din județul Iași, România, învingători la etapa județeană a concursului. Concursul a constat într-o **probă orală**, în al cărei cadru fiecare participant a realizat o **caracterizare complexă a unui personaj reprezentativ** din unul dintre romanele lui Aureliu Busuioc, recomandate în bibliografia concursului.

Răspunsurile au fost evaluate de un juriu de specialitate, prezidat de Ivan Pilchin, scriitor, vicepreședinte al Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova, și Emanuela Ilie, dr., conf. univ. din Iași. La final, juriul a desemnat următorii laureați: *Premiul I*: Veronica Tudor, cl. X, L. T. „Ion Creangă”, or. Florești; Simona Butnariu, cl. X, Colegiul Național „Costache Negruzzi”, Iași; *Premiul II*: Mihaela Bordeianu, cl. XI, L. T. „Onisifor Ghibu”, mun. Chișinău; Maria-Katenessa Stratan, cl. X, Colegiul Național „Costache Negruzzi”, Iași; *Premiul III*: Nicolae Lupașcu, cl. IX, Gimnaziul „Tudor Dron”, s. Mărândeni, r-nul Fălești; Ianis-Gabriel Lăzărescu, cl. X, Colegiul Național „Costache Negruzzi”, Iași; *Mențiuni pentru participare*: Mădălina Alexei, cl. XI, L. T. „Mihai Viteazul”, mun. Chișinău; Dumitrița Cotcov, cl. X, L. T. „Boris Dânga”, or. Criuleni; Dragoș Munteanu, cl. X, L. T. „Mihai Eminescu”, or. Hîncești; Eliza Revenco, cl. XI, L. T. „Petru Rareș”, or. Soroca; Ion Țîntari, cl. IX, Gimnaziul „Tudor Dron”, s. Mărândeni, r-nul Fălești; Bianca Țurcan, cl. XI, L. T. „Spiru Haret”, mun. Chișinău; Ariadna Vrabie, cl. X-a, L. T. „M. Eminescu”, mun. Bălți; Mara-Ștefana Balan, cl. X, Colegiul Național „Costache Negruzzi”, Iași; Alexandra Lăpușneanu, cl. X, Colegiul Național „Costache Negruzzi”, Iași; Cezara-Ioana Maftai, cl. X, Colegiul Național „Costache Negruzzi”, Iași; Maya Andra Misăilă, cl. X, Colegiul Național „Costache Negruzzi”, Iași; Agnes Ioana Moruz, cl. X, Colegiul Național „Costache Negruzzi”, Iași; Ioana Sârbu, cl. X, Colegiul Național „Costache Negruzzi”, Iași; Ștefan-Casian Mancaș, cl. X, Colegiul Național „Costache Negruzzi”, Iași.

Elevii, profesorii și bibliotecarii din România au avut ocazia să viziteze câteva dintre cele mai importante obiective culturale ale Chișinăului: Muzeul Național al Literaturii Române, Muzeul orașului Chișinău (Turnul de Apă) și Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală.

Concursul „La izvoarele înțelepciunii” continuă să fie o platformă valoroasă de promovare a lecturii conștiente și a spiritului critic în rândul tinerilor.

Maria HAREA,
șef secție, BNC „Ion Creangă”

Marcel GHERMAN

Șota Rustaveli și poemul epic „Voinicul în piele de tigru”

Patrimoniul cultural universal include multe perle rare ce ar merita cu siguranță să fie reintroduse în circuitul de valori al cititorilor. Este și cazul celebrului poem epic *Voinicul în piele de tigru*, scris în secolul XII de georgianul Șota Rustaveli.

În biblioteca familiei mele se mai păstrează un exemplar dintr-o ediție apărută în anii șaizeci în Moldova. Pentru mine această carte are o valoare personală deosebită, fiindcă mi-a fost dăruită de tatăl meu atunci când eram copil. Bunul meu părinte admira cultura georgiană, acele frumoase coruri tradiționale georgiene, caracterul blând, înțelepciunea, curajul și bărbăția reprezentanților acestei seminții. Volumul are o ținută grafică de excepție, cu copertă tare și o supracopertă în roșu-deschis, pe care este înfățișat eroul central alături de iubita sa în rochie de mireasă. Traducerea excelentă, într-un limbaj asemănător celui al lui Coșbuc, aparține lui Igor Crețu, cel care a îngrijit și versiunea poveștilor cu Winnie Puh cu care a crescut generația mea. După practicile din RSSM, este probabil că poemul lui Șota Rustaveli a fost tradus prin intermediul variantei în limba rusă. Iată o mostră a prestației impecabile de translator a lui Igor Crețu: „...Fost-a mult, demult, odată,/ Crai în Țara Arăbească,/ Rostavan, urcat în scaun,/ Prin puterea sa domnească”. Dar iată și epilogul frumosului poem, așa cum l-a transpus în limba română maestrul Crețu: „...Despre cei ce-s pildă bună,/ Pentru fii, pentru nepoți,/ Eu, stiharul Rustaveli,/ Scris-am carte pentru toți”.

Epopoea *Voinicul în piele de tigru* urmărește efortul unui tânăr luptător de a o regăsi și a o salva pe logodnica sa luată în captivitate în țări străine. Rătăcirile lui îl poartă departe, până în pământurile Arabiei și ale Indiei, unde întâlnește oameni care-i devin prieteni și îl ajută să-și îndeplinească sarcina grea. Cartea se încheie cu scena nunții mult așteptate, la care sunt chemați regi și prinți.

Voinicul în piele de tigru demonstrează nivelul superior de civilizație al nobilului popor georgian, unul dintre cele mai vechi neamuri de pe pământ. Opera nemuritoare a lui Rustaveli a fost scrisă într-un timp când Europa mai avea mult până se va fi văzut ieșită din condiția de degradare a Evului Mediu Întunecat, iar viciile barbariei nu aveau să fie dezrădăcinate din mentalitatea europenilor nici până în secolul XX. Georgienii însuși l-au ales ca protector pe Sfântul Gheorghe, răpunătorul de balauri și învingătorul răului. Ei își mai numesc patria Sakartvelo, adică „pământul urmașilor lui Kartlos, unul din descendenții lui Iafet, care este unul dintre cei trei fii ai lui Noe, cel care a descins cu Arca sa pe culmea Muntelui Ararat, după ce cumplitul diluviu s-a trecut. Georgia a fost unul dintre primele state creștine. Se consideră că în Georgia ar fi păstrată una dintre cele mai sfinte relicve ale creștinătății, straiile însângerate pe care le-a purtat Isus Hristos în timpul martiriului.

Cu siguranță, astfel de opere ale literaturii, precum cea lăsată posterității de luminatul poet georgian Șota Rustaveli, vor fi o bucurie pentru văzul oricărei persoane cultivate.

Romanele cu Harry Potter și abilitățile sociale ale adolescenților

Adolescenții de azi adoră romanele cu Harry Potter. M-am convins de acest lucru în timpul contactelor mele cu tinerii, în cadrul ședințelor Clubului de lectură fantasy „Arcadia”, organizate de Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, pe care am avut deosebită plăcere să le moderez. Dar și la ședințele Atelierului de scriere creativă science-fiction „Fantastic Club” de la Biblioteca Publică „Ovidius” și în timpul întâlnirilor cu cititorii cărților mele. Oriunde mă aflu, găsesc fani Harry Potter.

Am încercat să-i întreb pe adolescenți care sunt după părerea lor cele mai importante teme ale serialului *Harry Potter*. Ei mi-au răspuns pe dată: prietenia și încrederea că binele va învinge mereu.

Și atunci mi-am dat seama de una din marile calități ale cărților lui J.K. Rowling. Elevii de la Școala de magie Hogwarts reușesc să lege prietenii și se organizează pentru a forma structura societății de mâine. Tinerii ucenici-vrăjitori, dar și cititorii din viața reală, îl aleg ca idol pe Harry tocmai pentru că a suferit mai mult decât alții, dar a atins marea izbândă de a-și învinge furia și anxietățile. El și-a deschis inima spre prietenii săi devotați Ron și Hermione și astfel a devenit un copil salvat.

Unul din membrii permanenți ai Clubului „Arcadia” a făcut o remarcă foarte interesantă, chiar de la prima ședință care a avut loc la începutul anului 2023. Există o paralelă frapantă între traseul lui Harry Potter și cel al odiosului său dușman Voldemort. În tinerețe, Voldemort a fost ca Harry, dar a ales altceva, a preferat să respingă lumea și să-i respingă pe oameni. Și în ultimă consecință, a ajuns să deteste omenirea, ceea ce i-a pecetluit soarta.

Cu siguranță, romanele despre Harry Potter au împrumutat multe elemente din ficțiunile de mare succes care au atras cel mai mult atenția publicului tânăr. Bineînțeles, tema rezistenței în fața tentației răului se regăsește și în *Stăpânul inelelor*, romanul definitoriu al genului fantasy, pe care J.R.R. Tolkien l-a descris ca esențialmente religios și catolic. Dar și în faimoasele filme *Star Wars* (*Războiul stelelor*). Există o scenă memorabilă în timpul confruntării finale dintre eroul Luke Skywalker și teribilul împărat, cel care i-a manipulat tatăl, iar acum dorește să-l atragă și pe Luke de partea tenebrei, pentru a se folosi de forța miraculoasă pe care o posedă tânărul Cavaler Jedi. Luke îi reproșează Împăratului că slăbiciunea acestuia constă în încrederea exagerată în propria lui persoană. La care Stăpânul Întinericului îi răspunde că punctul slab al lui Luke Skywalker rezidă în încrederea sa în prieteni. Aceste defecte aparente sunt în realitate sursa de putere a tânărului Skywalker. Luke își învinge tentația răului și exclamă, privindu-l în ochi pe bătrânul Darth Sithius: „Ai pierdut, împărate! Sunt un Cavaler Jedi, la fel ca și tatăl meu înaintea mea!” În mod similar, Harry Potter se eliberează de spectrul sinistru care plana asupra spiritului său, dar mai demonstrează și o răbdare de Buddha Sakiamuni în timpul vacanțelor de vară petrecute în casa unchiului său Dudley, suportând cu tărie și curaj asperitățile de caracter ale membrilor acestei familii. Până la urmă însă, stoicismul lui Harry este răsplătit din plin.

Nu întâmplător, atunci când se dezlănțuie marea criză din lumea magilor și însuși bunul Albus Dumbledore, conducătorul Școlii Hogwarts, adorat de toți copiii, este răpus, tinerii magi îl aleg pe Harry ca noul lor lider, pentru că îl consideră cel mai bun dintre ei.

Moștenire

Atât mi-a rămas de la mama:
Cuvântul cel dulce și graiul firesc,
Hulubul de pace pe plai românesc
Și-n zare năframa...
Atât mi-a rămas de la mama!

Atât mi-a rămas de la tata:
Călcâiul de pâine plâns pe ogor,
Abecedarul uitării mestecat de popor.
Amară-i răsplata!
Atât mi-a rămas de la tata.

Atât mi-a rămas de la țară:
Lumânări arzând în aceeași limbă,
Ce-n vremuri renasc și se schimbă.
Doina, Ion și-o chitară –
Atât mi-a rămas de la țară...

Dans

Ceva se întâmplă în lume,
Ceva minunat și frumos,
Se-mbracă natura în iarnă:
Și cer, și copaci, și pe jos...

Și-n tot acest dans de lumină
Văzduhul trimite scrisori...
Desaga de rânduri e plină,
Semnată cu fulgi călători.

Dar ce este fulgul ce-ndată
Se-așează domol pe-al meu brâu?
E oare povața uitată
Ce-ajunge la noi prea târziu?

O fi oare fulgul o rază
Din soarele ce s-a trecut?
O frunză, o floare, o pată?
Sfârșit sau un nou început?

O fi oare fulgul sărutul
Purtat pe obraz de copil?
O fi sinonim cu trecutul?
O fi instabilul stabil...

Cad fulgi peste fața mea caldă,
Nimic nu-mi mai este străin.
Nici când n-a fost iarna mai albă,
Nici când n-am fost eu mai senin.

Simion-Marius POSTICĂ,
elev, Liceul „Emil Nicula”,
satul Mereni, raionul Anenii Noi

Clipe de inspirație

Răni nevăzute

Oamenii nu sunt răniți de gloanțe,
Nici de cioburi de sticlă sau
De așchiile unui scaun vechi
Și nici măcar de ace.
Îi rănește cuvântul „târziu”,
Un portret rupt,
O foaie de iertare plină de lacrimi
Și nimic în schimb.
Îi rănește indiferența
Celor iubiți atât de mult,
Îi rănește fără margini
Continuarea vieții singuratice.
Îi rănește chiar și proza,
Versurile triste,
Visurile neîmplinite,
Sunetele surde de apel,
Atunci când sunt respinși
Și aruncați în uitare...
Oamenii nu sunt răniți de gloanțe,
Viața – ea îi rănește.

Cuvinte nerostite

De ce oamenii au încetat
Să-și mai trimită scrisori?
Voiesc să expediez cuiva o scrisoare
Excepțională, plină de gândurile mele,
Cele mai profunde și, poate,
Câteva salutări amuzante.

Aș păta-o cu rujul meu
Și aș pulveriza-o cu parfum
(Pentru că sunt dramatică și excesivă!),
Și apoi aș petrece săptămâni întregi,
Așteptând ca destinatarul să o primească.

Mădălina HARABARI,
satul Cucioaia, raionul Telenești

Oaspeții Salonului „La Creangă”

Laura JIVERDEANU (Spania)

Importanța poveștilor și legendelor în dezvoltarea și formarea copiilor

Funcții ale literaturii pentru copii

Literatura pentru copii ocupă un loc fundamental în formarea personalității celor mici, fiind nu doar un instrument de divertisment, ci și o unealtă educativă esențială. În primul rând, copiii, priviți adesea ca simboluri ale inocenței și frumuseții pure, au o modalitate unică de a percepe lumea. Neînfricați în fața viitorului, așteaptă cu nerăbdare să descopere noi teritorii misterioase. Lumea lor interioară, plină de imaginație, devine un spațiu unde poveștile, în care binele triumfă asupra răului, se integrează firesc în realitatea cotidiană. În această aventură a imaginației, pătrunderea în universul copilăriei devine o experiență de o valoare uriașă.

Mai mult, literatura pentru copii are un rol crucial în educație. Ea contribuie la dezvoltarea cognitivă și emoțională, ajutând la lărgirea orizontului de cunoaștere, la perfecționarea exprimării și la educarea estetică. Cultivarea gustului pentru lectură încă din copilărie este esențială, iar acest efort trebuie susținut cu răbdare și perseverență. Prin intermediul poveștilor, copiii învață să își dezvolte competențele și să își formeze o sensibilitate estetică, valorificând limbajul literar într-o formă accesibilă și captivantă.

Literatura pentru copii nu se limitează doar la povești simple, ci include un spectru larg de creații artistice, care, prin profunzimea mesajului și nivelul artistic, creează o legătură emoțională între text și micii cititori. Este un mod unic de a ordona limbajul, generând imagini, idei și semnificații care rezonază profund cu sensibilitatea celor mici. De asemenea, prin poveștile care prezintă confruntări dintre bine și rău, copiilor li se oferă modele de viață care contribuie la formarea unui sistem de valori morale. Este important ca aceste conținuturi să fie adaptate la nivelul de înțelegere al fiecărei vârste. Literatura pentru copii face parte din marea familie a literaturii naționale și universale, având o semnificație deosebită nu doar pentru cei mici, ci pentru toate vârstele. Aceste narațiuni contribuie la integrarea socială a indivizilor, iar importanța lor nu se diminuează odată cu vârsta, deoarece dezvoltarea și evoluția personală continuă să fie relevante la orice etapă a vieții.

Importanța poveștilor și legendelor în transmiterea valorilor culturale

Poveștile și legendele ocupă un loc central în cultura oricărei comunități, fiind filoane esențiale prin care se transmit cunoștințele, tradițiile și valorile de la o generație la alta. Aceste narațiuni atemporale reflectă istoria poporului și modelează identitatea culturală. Prin intermediul miturilor și basmelor, fiecare comunitate își afirmă modul unic de a percepe lumea și de a se raporta la trecut. Fiecare poveste devine o fereastră deschisă spre esența unei civilizații, oferind o perspectivă asupra valorilor și idealurilor care au modelat evoluția acesteia.

Poveștile nu sunt simple relatări, ci devin vehicule prin care se transmite înțelepciunea și moralitatea. Prin intermediul acestora, copiii învață lecții importante despre curaj, compasiune și lupta dintre bine și rău. În plus, aceste narațiuni ajută la păstrarea moștenirii culturale, conectând indivizii cu rădăcinile lor, oferind un sens de continuitate și stabilitate într-o lume aflată într-o permanentă schimbare. În acest sens, poveștile și legendele sunt parte a patrimoniului cultural și, de asemenea, constituie liantul care unește generațiile într-o narativă comună, bogată în semnificații.

Povestirile ca alternativă la limbajul cotidian

Într-o lume modernă, într-un context în care conversațiile de zi cu zi se scurtează, în mare parte dominate de influența tehnologiei și a mediilor sociale, poveștile reușesc să conserve un ritm și o muzicalitate a limbii care nu mai au loc în schimburile verbale obișnuite. Ele reintroduc plăcerea de a savura fiecare cuvânt, fiecare frază bine cizelată, dezvăluind o dimensiune estetică treptat marginalizată în limbajul contemporan. Comunicarea este guvernată de tendințe efemere și de schimbări rapide, dar limbajul utilizat în povestiri devine o mireasmă rară a trecutului, adusă cu delicatețe în prezent. Cu un farmec arhaic și o bogăție de regionalisme, acest limbaj reînvie cu eleganță și măiestrie limba română, oferindu-i o aură autentică și ancestrală, adesea pierdută în tumultul expresiei cotidiene. Arhaismele și regionalismele utilizate în basme și legende nu sunt relicve lingvistice, ci adevărate bijuterii care reînvie sensuri uitate și ne conectează la trecutul nostru cultural.

Fiecare regionalism este o poartă către o lume a tradițiilor locale și a identității autentice. Într-un peisaj în care limbajul actual poate să pară captiv în lumea uniformității, povestirile devin căi prin care diversitatea lingvistică este îmbrățișată și celebrată, reafirmând că fiecare cuvânt este o piesă prețioasă a mozaicului cultural. Prin această alternativă la limbajul actual, povestirile devin o formă de rezistență, o pledoarie subtilă pentru rafinamentul expresiei și pentru păstrarea bogăției limbii române. Ele se transformă într-o oază de frumusețe și semnificație într-un deșert al uniformității lingvistice, subliniind că, de fapt, cunoașterea și aprecierea trecutului lingvistic sunt chei esențiale pentru a ne orienta cu eleganță în prezent și pentru a construi un viitor lingvistic plin de bogăție și autenticitate.

Laborator de bibliotecar

Ce sunt poveștile terapeutice și cum funcționează

„Poveștile sunt o fereastră către sufletul copilului, ajutându-l să înțeleagă lumea din jur și să-și proceseze emoțiile.” (Carl Rogers)

În lumea copilăriei, poveștile sunt mai mult decât simple aventuri sau basme. Ele pot fi adevărate instrumente de vindecare și surse de înțelepciune, ajutând copiii să înțeleagă și să gestioneze sentimente ca tristețea, furia, fericirea, frica și singurătatea.

În cadrul programului „Cartea cu povești de leac”, organizat pentru copiii de 8-10 ani în secția Mediateca a Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă”, aceste povești devin adevărate „povești terapeutice”.

Ce sunt poveștile terapeutice? Poveștile terapeutice sunt povești special create sau adaptate pentru a susține dezvoltarea emoțională și psihologică a copiilor. Ele nu reprezintă doar un divertisment,

ci sunt concepute pentru a transmite mesaje, a oferi sprijin și a stimula reflecția. Prin intermediul personajelor și întâmplărilor, copiii pot identifica situații similare din propria lor viață și pot găsi soluții sau modalități de a face față anumitor probleme.

Aceste povești funcționează ca niște „ferestre” către lumea interioară a copilului. Ele îl ajută să realizeze următoarele:

- Să recunoască și să numească emoțiile: Personajele din povești pot trăi frici, bucurii, tristeți sau pot prinde curaj, iar copiii învață să identifice aceste sentimente.

- Să dezvolte empatie: Înțelegând comportamentul personajelor, copiii învață să se transpună în rolul altora.
- Să găsească soluții: Poveștile oferă modele de comportament și soluții la probleme, încurajând gândirea pozitivă și rezolvarea conflictelor.
- Să își exprime propriile trăiri: După poveste, copiii pot discuta despre propriile experiențe, îmbogățind astfel vocabularul emoțional.

Fiecare atelier din program implică mai multe etape:

- Lectura poveștii – copilul urmărește și ascultă o poveste adaptată pentru a aborda anumite teme, precum frica de întuneric, timiditatea, pierderea unui prieten sau emoții negative.
- Discuția și reflecția – după poveste, se poartă discuții pentru a ajuta copilul să-și exprime gândurile și sentimentele, iar specialiștii pot folosi întrebări pentru a stimula empatia și înțelegerea.
- Activitățile de consolidare – se fac jocuri, desene sau alte activități creative care să ajute copilul să interiorizeze mesajele pozitive și să-și dezvolte abilități de gestionare a emoțiilor.
- Sprijinul și încurajarea – scopul final este ca elevul să se simtă înțeles, sprijinit și mai încrezător în fața provocărilor.

Activitățile au următoarele beneficii:

- ✓ Ajută copiii să-și exprime și să înțeleagă emoțiile.
- ✓ Oferă modele pozitive de comportament și rezolvare a problemelor.
- ✓ Reduc frica și anxietatea legate de situații dificile.
- ✓ Încurajează empatia și comunicarea deschisă.
- ✓ Sprijină dezvoltarea respectului pentru propria persoană.

Prin activitățile organizate în cadrul acestui program, copiii au ocazia să asculte, să relateze și să creeze propriile povești terapeutice. Aici se combină magia poveștilor cu beneficiile terapiei, creând un mediu plin de înțelepciune pentru micii cititori, iar Biblioteca devine un spațiu sigur unde ei pot descoperi că poveștile nu doar încântă, ci și vindecă. Prin povești speciale, copiii învață să-și accepte emoțiile, să-și depășească temerile, să înțeleagă propriile trăiri, pentru a-și construi încrederea în sine. În plus, ele stimulează creativitatea și empatia, contribuind la dezvoltarea armonioasă a personalității.

Rodica GANGURA,
bibliotecar principal, BNC „Ion Creangă”

**Creații ale elevilor de la Liceul Teoretic „Alec Russo”,
satul Cojușna, Strășeni, profesor-coordonator Maria Prodan**

Reversul fericirii

La cotituri de vene și artere,
Se zbat febrile gândurile mele
Și-n tâmpile bat cu vuiet și necaz,
De parcă doar atâta le-a rămas.
Le-am tot gonit, să plece răvășite,
Lăsându-mă cu doruri nerostite,
Cu zile-mprăștiat în decor,
Cu amintiri care și astăzi dor,
Cu arătura lacrimilor toate,
Cu remușcări, regrete nesetate,
Cu renunțări la propria mea vrere,

Cu nesfârșita, tragică durere,
Cu un cotlon al inimii fugare,
Cu dorul așteptărilor sprintare,
Cu vorbele strivite între dinți,
Cu neuronii depărtați de sfinți...

Și mă întreb: ce-ar fi fost oare
De nu tăceam în zile trădătoare,
Cu rosturi de stele și lumină:
Mi-ar fi fost viața și de mine plină!

Adelina POZDIRCA

„Cu dor infinit de Limba noastră cea română”

*„Aș putea să mă strămut de oriunde, numai din două locuri nu:
din Munții Carpați și din Limba Română.”*

Grigore Vieru

Grigore Vieru a devenit o figură proeminentă în rândul poezilor români basarabeni, simbolizând căutarea identității naționale și apărarea drepturilor limbii române. Vieru, prin creația sa extrem de sensibilă și prin neșarmurita dragoste de țară, a devenit un adevărat custode al moștenirii culturale și spirituale a românilor.

Coloana vertebrală a neamului românesc, tezaurul spiritual al poporului, limba română e leagănul copilăriei, e mângâierea și liniștea sufletelor noastre, e parte esențială a identității neamului, care oglindește întreaga istorie a acestuia. Pentru ea au fost pierdute vieți, pentru ea „la Putna clopot bate”, pentru ea „și-au strigat” dragostea poeziei, pentru ea „a trudit poporul de-a lungul veacului, înălțându-i strălucitoarea ființă”. Perfecțiunea și frumusețea limbii române sunt lucrările lui Dumnezeu, credea Grigore Vieru, considerând-o o limbă sfântă: „Două lucruri am întâlnit pe lumea asta zidite cu adevărat până la capăt – Biblia și Limba Română”. Om înzestrat de Dumnezeu cu darul scrisului, al iubirii și al dăruirii, Grigore Vieru își exprimă recunoștința față de graiul românesc pentru care a devenit: „Din mila, din dragostea și din dărnicia Limbii Române, am răsărit ca poet.”

A iubit limba română până la lacrimi, a sacralizat-o și și-a consacrat întreaga viață Cuvântului, lasându-ne drept moștenire o operă de o sensibilitate extraordinară. Poetul a luptat pentru repunerea în drepturi a limbii române în Basarabia, fiind unul dintre cei mai mari apărători ai limbii române, care era grav agresată și devalorizată între malurile Prutului și Nistrului: „Aș putea să îndur

toate nenorocirile revărsate asupra țării mele, afară de una singură – asuprirea limbii strămoșești. Celui care ridică mâna asupra acestei minuni se cuvine să-i zdrobești capul ca unui șarpe”. Însușirea corectă a limbii române este considerată de Vieru o îndatorire patriotică întrucât „...Doar în limba ta/ Durerea poți s-o mângâi,/ Iar bucuria/ S-o preschimbi în cânt.” Cu adevărat, să plângi, să te bucuri și să te rogi, poți doar în limba mamei.

Lirica viereană este un imn de slavă pentru limba maternă, văzută ca un element păstrător al valorilor străvechi și al tradițiilor poporului român, fiind un simbol al unității naționale. Poetul își exprimă sentimentele de admirație și iubire pentru limba strămoșească, sugerându-i originea sacră și apartenența prin „vatra ce-a născut pe lume”. Grigore Vieru slăvește pământul nostru străbun, românesc, de atâtea ori „frământat de lacrimi și sânge”, mulțumindu-i pentru graiul matern: „Cânt a Patriei ființă/ Și-a ei rodnică țărână/ Ce-a născut în suferință/ Limba noastră cea română”, sugerând și dificultățile prin care a trecut limba română pentru a supraviețui, dar și suferințele acelor vremuri. Afecțiunea față de limba română n-a avut limite pentru poet, așezând-o mai presus de propria ființă și considerând că doar ea „leagă, prin sânge, pământul de popor”: „Pre pământ străvechi și magic/ Numai dânsa ni-i stăpână:/ Limba neamului meu dacic,/ Limba noastră cea română.” Îi susține prioritatea, considerând-o doar pe ea stăpână pe pământul românesc. Ne-o lasă drept moștenire veșnică în „al limbilor tezaur”, unde „pururea o să rămână”, simțindu-se responsabil de destinul limbii în care s-a născut și în care își cântă dragostea, mama, neamul românesc, patria, credința. Evidențiază unicitatea și valoarea limbii române, „limba doinelor de aur”, situând-o într-un context universal ca parte a patrimoniului universal al omenirii. Nici nu avea cum să fie altfel, doar venea din Basarabia, unde era o sete nebună după o română curată: **„Vin din Basarabia, unde românii sunt săraci de mângâiere. Mângâierea noastră e Limba Română.”**

Ales al lui Dumnezeu, Grigore Vieru a fost trimis pe Pământ să ne lase drept moștenire „limba noastră cea română”, pe care a trecut-o prin inima sa, încărcând-o cu înțelepciune, dragoste, dăruire. Prin creația sa, poetul ne transmite mesajul că niciun sacrificiu nu e prea mare când e vorba de păstrarea limbii materne, care trebuie cultivată cu sfințenie, dragoste și respect. Cea mai prețioasă calitate a graiului matern presupune oglindirea întregii istorii a neamului, a trecutului și originilor noastre. Să ne iubim limba noastră cea română, limba mamei, limba vechilor cronici, a lui Făt-Frumos din povești, a poeziilor lui Eminescu. Să ne amintim de îndemnul poetului: „Să nu uităm că suntem români, vom fi liberi atât timp cât libere vor fi limba și istoria noastră. Să stăm la straja limbii și istoriei noastre!”

Alina VIDRAȘCU

Trandafirul

Cea mai dulce mângâiere,
Cel mai tandru dar ceresc,
Trandafirul dat în floare
E magia ce-o iubesc.

Gânduri vin nenumărate
Și păreri de rău
Nu-și găsesc un loc statornic,
Risipindu-se în hău.

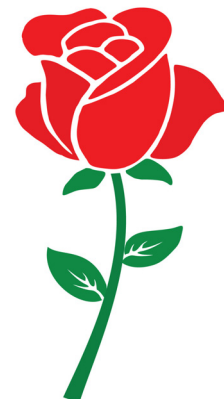
Cum să apăr dulcea floare,
Când e ger de dimineață,
Când la orizont apare
Zeul fulgilor de gheață?

Aș sta ne-ntrerupt de veghe
Și i-aș încălzi suflarea,
Doar s-a îndura de mine
Gerul, dăruind salvarea.

Și-a ascuns între petale
Dorurile, aspirații,
Toate visurile sale
Tănuite în creații.

Eu mai cred în nemurirea
Frumuseții și iubirii.
Doar așa păstrăm în floare
Delicați, toți trandafirii.

Daniela DORAȘ

Poemul „Eminescu” – simbolul identității și nemuririi noastre

Poemul „Eminescu” de Grigore Vieru este o *Ars Poetica*, dedicată celui mai mare poet român, Mihai Eminescu, etalon al geniului artistic. Motivul central este cel al poetului ca emanare a spiritului național. Poezia abundă în imagini vizuale și auditive, creând o atmosferă solemnă. Metafora „cerul a muncit o veșnicie” indică o viziune mitică asupra Genezei – pentru a duce o viață veșnică, Eminescu însuși a fost rezultatul unei lucrări eterne, a Creației divine. Metafora „domnul cel de pasăre măiastră” l-a asociat cu poetul inspirației, cu frumusețea absolută a creației. Exclamația retorică „Eminescu să ne judece!” indică rolul Poetului ca instanță morală supremă – el este mereu înfățișat ca un reper etern al adevărului și dreptății.

Repetiția acestui vers subliniază ideea că poetul reprezintă un simbol viu al conștiinței naționale.

Eminescu este un simbol al continuității naționale („Neamule, tu floarea mea albastră”), iar motivul florii albastre face referire la propriul său ca un simbol romantic. Motivul dorului, care aici capătă o dimensiune identitară: „Nu știam că dor mi-era de dânsul”, sugerează pierderea și regăsirea unei părți esențiale din identitatea națională.

Un alt motiv semnificativ este cel al destinului de neam asociat cu Eminescu: „Mi-l furară, Doamne, adineauri” exprimă sentimentul dramatic de despărțire de matrice, de reperul spiritual menit, iar inversiunea și epitetul dublu „cu străvechea și frumoasa Țară” sugerează că orice atac asupra lui Eminescu reprezintă o amenințare la adresa identității naționale. Eul liric trăiește sentimente de venerație, regret, dor și, în final, regăsire. Poezia începe pe un ton solemn, aproape sacral, urmat de un moment de lamentație, în care subiectul liric resimte pierderea poetului. Ultima parte este marcată de recunoașterea valorii perene a lui Eminescu, cu siguranța că acesta nu poate fi uitat. Poezia are o structură simetrică, organizată în strofe de patru și șase versuri, cu versuri ritmate și un refren („Eminescu să ne judece”), care conferă muzicalitate și forță expresivă. Ritmul este troha-

ic, accentuând solemnitatea discursului. Grigore Vieru scrie o poezie similară cu „Doina” lui Mihai Eminescu, în care poetul deplânge pierderea identității naționale și cere protecția lui Dumnezeu pentru neamul său. În ambele texte, Eminescu și Vieru consideră poezia un instrument de apărare a valorilor naționale. De asemenea, putem face o paralelă cu „Odă (în metru antic)” de Mihai Eminescu, unde ideea de sacrificiu și destin legat de neam apare la fel de pregnant.

Vieru îl consideră pe Eminescu un reper etern, care depășește limitele timpului și spațiului. Poezia lui Grigore Vieru dedicată lui Mihai Eminescu este o adevărată declarație de iubire și respect pentru cel mai mare poet român. Prin imagini artistice sugestive, simboluri definitorii și o tonalitate solemnă, Vieru îl prezintă pe Eminescu ca pe un păstrător fidel al valorilor noastre și ca pe judecătorul conștiinței românești. Astfel, opera lui Eminescu devine un simbol etern al identității naționale.

Lui Grigore Vieru

Drag poet nemuritor,
Prin plecarea-ți dureroasă,
Ai rămas un luptător,
Ai rămas, pe veci, acasă!

Dragostea nemărginită
Și visări la viitor
Au trecut în poezia
Pentru țară și popor.

A plâns floarea și-a plâns pomul,
Dureroasă, disperarea,
Dar prin opera-ți măreață
Îți simțim și azi chemarea.

Prețioase nestemate,
Versurile plâng de dor,
De izvoare, mamă, limbă
Și poezii care mor.

Un poem durut e viața
Pân la ultima suflare,
Doar frumoasa moștenire
Este unica salvare:

Prin istorie și limbă,
Prin trecut și tricolor,
Idealul nu se schimbă:
Noi avem un viitor!

Nicoleta BACIU

„Cânt a Patriei ființă /Și-a ei rodnică țărână”

Grigore Vieru este unul dintre cei mai mari poeți ai literaturii române, care, prin opera sa de o prospețime și originalitate inconfundabilă, și-a ocupat un loc binemeritat în pleiada corifeilor din toate timpurile. Fiecare vers scoate în evidență durerea unui spațiu urgisit: „Doamne, ce săraci eram,/ Neavându-te pe tine!” Printr-un limbaj simplu, dar profund, poetul transmite un mesaj de devotament și respect pentru țară, limbă, cultură, istorie și identitate națională, arătând suferința, dar și frumusețea averilor ce ni s-au dat: „Am o casă printre ramuri,/ Am un sat întreg de neamuri!”, „Bucură-te, scris latin,/ Că pe valea dulce-amară,/ N-ai venit ca un străin,/ Ai venit la tine-n țară!”, „Pentru ea puternici sunt Carpații”, „Pentru ea ni-i bolta mai albastră”.

Poeziile „Pentru ea”, „Limba noastră cea română”, „Cântare scrisului nostru”, „Răsai” constituie o emoționantă declarație de dragoste pentru țară, limbă, baștină, exprimată prin metafore sugestive: „Cânt a Patriei ființă”, „În al limbilor tezaur”, „Limba doinelor de aur”; epitete: „Pământ străvechi și magic”, „Munții latiniei”, „Sângele ființei”; invocații retorice: „Nu-i o vină, Doamne, iartă!”. Prin declarația „Pentru ea mi-i teamă de păcate”, poetul scoate în evidență sacralitatea acestei limbi, căreia ar trebui să i se creeze condiții favorabile pentru înflorire și prosperare. De asemenea, simbolurile naționale, cum ar fi limba, pământul și istoria, sunt esențiale în aceste texte, subliniind legătura inseparabilă dintre om și patria sa. Unul dintre cele mai emoționante aspecte ale poeziei „Cântare scrisului nostru” este felul în care Grigore Vieru personifică scrisul, umanizându-l: „Ah, din sângele ființei/ Ni l-ați smuls și pângărit/ Și pe lemnul suferinței/ Ca pe Crist l-ați răstignit!”. Comparația cu jertfa supremă a lui Isus transfigurează nu doar motivul sacrificiului total, ci devine și un simbol al luptei pentru dobândirea identității naționale. Poetul sugerează că patria este asemeni mamei care trebuie iubită și protejată, ceea ce accentuează ideea de responsabilitate civică. Dur, dar profetic răsună avertizarea: „Dar din mare „paradisul”/ Iată ce-nvățarăm noi:/ Cine-ntâi îți fură scrisul/ Celalalte-ți ia apoi!” Tonul este solemn, iar ritmul versurilor inspiră o muzicalitate aparte, specifică poeziilor patriotice.

În concluzie, pot spune că întreaga lirică viereană este străbătută de sentimentul profund al dragostei de patrie. În opera sa, poetul subliniază ideea apartenenței de neam. Prin imagini artistice sugestive și prin tonalitatea emoționantă, Vieru reușește să transmită un mesaj testamentar universal: iubirea pentru țară nu cunoaște limite!

Paula GRECU

Poezia **Mariei Butuc-Brigai** inspiră căldură, mângâie, îmblânzește, luminează și trezește spiritul adormit în uitare. Deși vine prin Cuvânt din alte cuvinte urzite în metafore, tinde spre unicitate, chiar ea mărturisind, dar fără a regreta: „Eu poate nu-s cum ar vrea unii,/ Dar nici că vreau, nici că-mi doresc./ Din negru-aprins ce-l au cărbunii,/ Ard mult și astfel înroșesc...” („Nu-s poet ca toți poeții”) Poeta își țese pânza (să nu rănească văzduhul) cu responsabilitate (să nu păteze Cuvântul). Înșiră vorbele, care păstrează în ele travaliul facerii lor – supliciu pe care îl trăiește ea, zămislitoarea de adevăruri, țesătoarea de cuvinte, transmitând cititorilor „mana ei cerească”. Precum și-ar boteza în lacrimi de dor și drag, și năzuință gândul strecurat ori semănat, ci, poate, implantat, în vers.

Poeziile Mariei Butuc-Brigai sunt mărturisiri, dar și rugă, și îndemn, și povață într-o neuitare de cele unice și sfinte, chiar dacă: „E-o luptă grea să îți trăiești destinul/ Prin haita lupilor cu piei de oaie./ Oricând îți scuipă-n suflet cu veninul,/ Și-n spate te pătează cu noroaie.” („Încearcă”) E o poezie mai mult pentru suflet... „Suflet rănit, unde să-ți pun/ Un pansament de levănțică?/ Să te ajut să fii imun/ La vorbe goale și la frică.” („Suflet rănit”)

Claudia PARTOLE

Maria BUTUC-BRIGAI

O lume în contraste

Unii clădesc case, orașe,
Din visuri, din piatră și din beton.
Alții le au, din orgoliu le sfarmă,
Prin apăsarea unui buton.

Unii adună stele-n frunte,
Pe drumuri căznite, alții —din pod.
Unii destinul știu să-l înfrunte,
Alții visează să strângă doar rod.

Pe unii din ei viața îi poartă
Prin lumea întreagă, s-adune la bani.
Iar alții mai triști stau și așteaptă,
Să treacă în goană o parte din ani.

Unii rostesc sfinte cuvinte,
Iar pe la spate stau și hulesc.
Alții la rău nu iau prea aminte,
Pe-altarul vieții lor se jertfesc.

E Yin și un Yang lumea aceasta,
Lumină și umbră, visuri și hău.
Unii visează în ranguri s-ajungă,
Alții – s-atingă vârful Ceahlău.

Așa este traiul – sub cer și sub soarte,
Cu adevăruri șoptite discret.
Doar clipa-n contraste ne mai desparte,
Devine o artă în ochi de poet.

Ce ne lipsește?

Trăim într-o buclă de timp
deloc ușoară.
Deși suntem cetățeni ai secolului XXI –
o epocă a confortului
și a progresului tehnologic –
simțim, paradoxal, un gol tot mai apăsător,
fără hotar...
un vânător!

Avem ochi și viziuni multe,
dar privirea ni se risipește
în lucruri fără sens,
în adevăruri neștiute.
Avem condiții,
dar nu le mai vedem rostul –
le luăm ca pe un dat,
fără recunoștință,
fără a-nțelege costul.
Avem tehnologii,
dar tot ele ne fură timpul
și ne fac... superficiali,
indiferent de anotimpul
romanțelor sau alegerilor.
Comunicăm ușor la distanță,
dar ne este tot mai greu
să rămânem aproape

de cei de lângă noi,
(chiar dacă este un clișeu)
și apar așa iar goluri noi.

Avem discuții,
dar nu prea mai avem armonie.
Săgeți taie în morți și în vii.
Suntem mai deschiși
cu fiii și fiicele noastre,
le spunem lucruri direct,
despre iubire și doruri albastre ...
fără ocolișuri, și totuși...
golul rămâne,
și ne mințim că-i perfect.

Mai bine va fi
măine!!

Ne lipsește, poate,
tăcerea care unește?
privirea care ascultă?
credința adevărată?
simplitatea care dă sens?
ochiul ce privește?
sau dragoste mai multă?

Tăceri în loc de punți

Ne-am pus tăceri în loc de punți
Și zâmbete doar de vitrină,
Privim fugar, jignim pe mulți,
Tot căutând cine-i de vină

Și amuțim când dorul surd,
Ne răscolește și ne doare,
Și devenim străini, mai reci,
În lupta vieții trecătoare.

Cuvintele s-au strâns în noi
Ca niște frunze ofilite.
Unii se cred deja eroi,
Fără de fapte potrivite.

Și ne-mbrăcăm în nepăsări,
Cu suflet ferecat de ziduri.
Visând la faimă fără zări,
Cu inima în patru viduri.

Suntem din ce în ce mai goi,
Cu inimi puse în vitrine,
Iar ce era frumos la noi,
Se frânge-n gesturi prea puține.

Povestea unei piese muzicale celebre

Unul dintre cele mai îndrăgite cântece ale secolului XX, balada „**Bésame mucho**” a fost compusă de o elevă de doar 16 ani **Consuelito Velázquez**.

Pianista și compozitoarea, al cărei nume complet este Consuelo Velázquez Torres, s-a născut pe 21 august 1916, în Mexic. Pe linie paternă, familia Velázquez descindea dintr-un neam nobil, mândrindu-se cu un strămoș vestit.

De la vârsta de patru ani și până la succesul internațional, viața ei a fost dedicată doar muzicii. Tatăl său s-a stins devreme, lăsând în urmă o soție cu cinci copii. Mezina Consuelito a fost încredințată unei școli catolice, unde mama spera ca, în timp, să îmbrățișeze viața monahală. Însă rugăciunile îndelungate și traiul sever i-au provocat leșinuri și amețeli, iar familia a fost nevoită să o aducă acasă.

La o serbare de copii, un pianist a remarcat cum fetița săracă, de doar nouă ani, stăpânea clapele pianului cu o dexteritate rară. Impresionat, s-a oferit să-i finanțeze studiile muzicale.

Ajunsa la Conservator, Consuelito a realizat că rigorile vieții monahale păleau în fața disciplinei impuse viitorilor muzicieni profesioniști: câte 6-7 ore de repetiții zilnice, fără pauze, fără sărbători.

„Bésame mucho” („Sărută-mă cu patimă”) a fost strigătul tainic al unei fete de doar 16 ani, care nu cunoscuse încă sărutul. „Cântecul nu era dedicat nimănui”, mărturisea Consuelito, „a fost o reverie, un vis despre dragoste”.

Piesa, scrisă în stilul muzicii cubaneze *bolero*, a fost trimisă la radio sub pseudonim, Consuelito temându-se că lumea va crede că are „experiențe de neconceput pentru o fată onorabilă”. Apoi, gloria s-a revărsat asupra ei...

Mama, o femeie profund religioasă, nu și-a putut crede urechilor când a aflat că „melodia rușinii” fusese compusă de fiica sa, pe care o vedea deja în haina de călugăriță. Credea că fata și-a pătat onoarea pe vecie și că nimeni nu o va mai lua de soție. Între timp, tânăra pianistă a fost invitată la Hollywood. Putea deveni actriță de succes, i s-au oferit contracte tentante și sume fabuloase, însă nu a rămas în SUA. După o lună, s-a întors în țara natală. Visul ei nu era faima dobândită prin cântece considerate „indecente”, ci gloria consacrată marilor pianiști clasici – ea absolvise Conservatorul Național de Muzică.

A trăit o viață lungă în Mexic, cunoscută și admirată, dar cu venituri modeste, deși a susținut numeroase concerte și a compus în jur de 200 de lucrări muzicale. A fost președinta Uniunii Compozitorilor din Mexic și deputat în parlament.

Consuelito s-a căsătorit o singură dată, fără pasiune romantică. Soțul ei a fost redactorul muzical Mariano Rivera Conde, cel care a difuzat pentru prima oară melodia ei și a cerut să cunoască

autoarea. După trei ani, i-a cerut mâna, iar mama a fost cea care i-a dat binecuvântarea. La îndemnul acesteia, s-a întors din Hollywood pentru a se căsători cu el, i-a dăruit doi fii care au devenit artiști plastici respectați, l-a supraviețuit cu trei decenii, dar nu s-a mai recăsătorit niciodată.

Din clipa în care „Bésame mucho” a fost difuzată la radio, piesa a devenit un veritabil șlagăr mondial. Trei ani mai târziu, era deja în fruntea primului top muzical din SUA, iar mai apoi a fost considerată un simbol sonor al secolului XX. Potrivit datelor oficiale, „Bésame mucho” a fost înregistrată în peste 20 de limbi, în mai mult de o sută de țări, cu vânzări care au depășit 100 de milioane de exemplare. Piesa a fost interpretată de peste 700 de artiști, printre care nume legendare ca The Beatles, Elvis Presley, Dalida, Plácido Domingo și Frank Sinatra.

Povețe pentru a îndrăgi lectura

Faceți-vă din cititul cărților o plăcere și o curiozitate de a vă vedea în oglinda miraculoasă care arată cum se crește spiritual de la o carte la alta. La început nu va fi simplu, s-ar putea chiar să vă impuneți, dar, treptat, citind zilnic 3-5 pagini, veți simți necesitatea de a citi, în fiecare zi, mult mai mult.

Toată viața căutăm Cartea care ne-ar călăuzi... Trecând prin mai multe cărți, o găsim. Sfatul meu e să o căutați. Dar se va întâmpla miracolul abia după ce veți trece prin povești, prin creațiile scriitorilor clasici și, numaidecât, prin scrierile contemporanilor de același neam cu voi (aceștia, ca și părinții voștri, au grijă să creșteți frumos.

Să știți că, în fiecare lucrare a sa, în Cuvântul scris, autorul investește dragoste. Atunci când ții cartea în brațe, poți simți căldura acelei nemărginite dorințe revărsate fluidic și transmisă, precum energia electrică, doar că prin file de carte. Umpleți-vă ființa cu această Dragoste și veți avea lumina care vă va călăuzi mereu!

Pentru a pătrunde mesajul unei cărți, pentru a descoperi și descifra rolul și caracterul personajelor, iar astfel, prin această „cercetare” să te cunoști pe tine, e foarte bine (și util) să-ți faci notițe. Să meditezi! Încercați această experiență, practică de mine când eram ca voi. O să vă cunoașteți mult mai în adânc pe voi înșivă și lumea o veți citi mai ușor și mai simplu.

Faceți-vă prieteni de lectură! Împrumutați-vă unii altora cărțile descoperite, discutați-le, împărtășiți-vă impresiile. Astfel vă veți îmbogățiți reciproc și e minunat, credeți-mă.

Să citești poezii fără a cunoaște autorul este precum ai vedea sufletul celui care le-a scris. Iată asta mi se întâmplă acum, citind poeziile **Anastasei LUPULEAC**, elevă în clasa a IX-a la Liceul Teoretic „Petre Țefănuță” din orașul Ialoveni. Am senzația că aud în primăvară cântecul unei păsăruici și încerc s-o văd și o caut printre crengile abia-abia înfrunzite, iar când o descăper mă minunez – e atât de mică și firavă, dar cutează să cânte astfel, ca să-i fie auzită și apreciată cântarea-i.

Claudia PARTOLE

Cartea

Cartea e portalul magic,
Care ascunde o lume întreagă
În cuvinte și-n rânduri.
O lume care te învață
Să vezi dincolo de gânduri.
Și cea mai veche carte, prăfuită,
Poartă-n ea șoapte din trecut,
Iar cartea cea nouă, strălucită,
Inspiră năzuințe spre necunoscut.

Cartea e cheia către altă viață,
Un labirint, un drum secret,
O voce care-ți dă putere
Să crezi în tot ce e perfect.
Deschide cartea, să-ți intre-n suflet,
Căci doar citind vei înțelege:
Lumina seamănă cuvinte,
Noroc de cel ce le culege!

Familia

Am o casă, o ogradă,
Și familia mea dragă.
Ea mi-ajută, mă învață
Să nu fac greșeli în viață.
Iată, cresc, cum îmi doresc:

Să fiu Om și să iubesc,
Cu virtute și respect,
Să urmez sfat înțelept.
Astfel cu povești și dor
Să-ajung un pom roditor.

Încredere și teamă

(Catrenele adolescenței)

Încrederea-i un pod de aur,
Iar frica-i noaptea de sub el,
Când pași-ți sunt nesiguri
Și te cufunzi în îndoieli.

Pornim cu vise larg deschise,
Cu ochii spre un cer senin,
Dar vine vântul cu-ntrebări,
Răstoarnă „carul” nostru plin...

Gânduri pierdute, șoapte-n umbră,
În ce-am crezut ni se destramă!
Teama e zidul ce oprește
Și toate le prefăce-n dramă.

Ne sperie adesea pașii
Rătăcitori pe drum necunoscut,
Dar de n-ai fi-alunecat vreodată,
Nici să te-nalți n-ai fi știut.

Încrederea crește-n tăcere,
Ca un copac dintr-o sămânță
Ce vrea să fie îngrijită
Cu drag, răbdare și credință.

Greșeala nu e un sfârșit,
Ci primul pas spre învățare,
Când drumul tău nu l-ai găsit
Fără căderi în alergare.

De zice lumea: „Nu poți face!”
Tu spune: „Ba, voi încerca”!
Căci numai cel ce merge-n noapte
Își află o stea ce-o va urma.

Încrederea nu se măsoară
Prin lipsa fricii, prin căderi,
Ci prin puterea înălțării
Și-ncrederii în primăveri.

Căci lumea nu e pentru cel
Care trăiește-n ezitare,
Ci pentru omul care tinde
Să-ajungă dincolo de zare...

La Liceul „Da Vinci” credem în forța transformatoare a artei. Ea este pilonul pe care se sprijină mintea și sufletul copiilor, deschizându-le orizonturi spre frumusețe și creativitate. Prin artele plastice, ceramică și educație tehnologică, elevii își exprimă gândurile și visele, dând viață picturilor, colajelor și lucrărilor în volum. Ei explorează tehnici variate – de la acuarelă pe umed la guașă, de la grataj la impresionism – învățând să privească lumea printr-o paletă nesfârșită de culori și forme. De-a lungul anului, arta ne însoțește la fiecare sărbătoare, devenind un limbaj universal al bucuriei. Ziua lui Mihai Eminescu a fost un astfel de moment, când versurile poetului s-au împletit cu desenul și linia, cu tonul și hașura, în interpretările sensibile ale copiilor. Fiecare elev a pus pe hârtie propria viziune asupra poeziei, transformând cuvântul în imagine. Credem că arta este mai mult decât o disciplină – este o parte esențială din viață. Fără artă și fără carte, nu există lumină, iar noi dorim ca elevii noștri să pășească mereu în lumină.

Irina SÎRBU,

profesoară de educație plastică și design grafic,
șefa CM Arte și Tehnologii, Liceul „Da Vinci”

